

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Regia Via Crvcis

Haeften, Benedictus van

Antverpiæ, 1635

Liber Primvs. Præambula ad viam Crvcis ineundam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46093)

ARGUMENTVM
LIBRI PRIMI.

Vitam quæ faciat beatiorem,
Sophis questio ventilata priscis:
Hic enim titulos, honoris vmbra,
Ille diuitias pecuniasque,
Iste delicias, iocosque salsos,
Et quid non? animi beatitatem
Dixit, ut sua cuique suggererat
Seductrix facilis libide mentis.

Erratis sed enim perita turba,
Erratis male, quotquot estis, omnes,
Et tu, qui hendecasyllabis notasti
Vitam quæ faciant beatiorem,
Fucundissime Martialis, erras.
Non tu, non alij, expedire nobis
Hanc vnam potuere veritatem.

Una sed pote veritas IESVS,
Doctor optimus, optimusque Ductor,
CAP. I. Et VITAE VIA vera sempiternæ.
Hunc ergo, hunc adæamus, hunc sequamur,
Hunc quotquot sumus audiamus vnum.

Vitam

Vitam quæ faciat beatiorem
 CHRISTO Iudice, Christiane, CRUX est: II.
 Dura CRUX, gravis, aspera, & molesta, III.
 Tristis, difficilis, labore plena;
 Certa sed ratione lege certa, VII.
 Certo pondere, lancibusque certis
 Omnium moduloque, viribusque
 Summo à Numine temperata amore.

Quid CRUCEM refugis superbe vilem? X.
 Duram quæ refugis voluptuose? IX.
 Frustrâ, ne dubitetis, estis ambo.
 Non patet fuga, nec tibi, nec illi.
 Iter nam CRUCIS omnibus ferendum, VI.
 Ponderus est CRUCIS omnibus ferendum.
 Nec CRUCIS fuit ipse CHRISTVS IV.
 expers,

CHRISTI nec Genitrix, nec hi, superna V.
 Quos nunc indigetes recepit Aula.
 Ergo quâ ratione, quove iure
 Vobis eximius licebit esse?
 Omni, credite, destinata ab ævo
 Cunctis stat sua CRUX, manetq; cunctos;
 Nec quisquam potis est, licet repugnet,
 Declinare Iugum fugisne CHRISTI?

Te

- XI. XII. Te CHRISTI, CRUCIS, & salutis hosti
 XIII. Confestim grauiore degrauiabit.
 XIX. An lubet magis abnegare temet,
 Et pedes Domini sequi libenter?
 Iam iugum CRUCIS esse denegabis
 Asperum, graue, triste, permolestum:
 XV. Nam CHRISTO duce, gratiâ iuuante,
 Senties leue pondus & suaue;
 Mortem quod faciat quietiorem,
 Vitam quod tribuat beatiorem.

REGIÆ
VIAE CRVCIS
LIBER PRIMVS.

*Præambula ad viam CRVCIS
ineundam.*

CAPVT PRIMVM.

Ingressus in sermonem.

ACRYMARVM illa spatiosa
vallis, quæ specioso Cosmopo-
litani Regni exornatur titulo,
vetus Adamidum sedes & ha-
bitatio fuit. In hac, Deo pater-
num vlciscente scelus, destinati prius quàm
nati, ærumnosam hactenus vitam trahunt.
Postquam enim à diuinis legibus primus ille
generis huius parens sponte recessit, patriam
& dulce hospitium, in exilium; paradisum
voluptatis, in terram desertam, absynthio &
felle repletam, commutauit. Miseranda pro-
fectò, & omnium sæculorum luctu deplo-

A

randam

randa, catastrophe, quæ amoenissimum ver-
 in hiemem, Zephyros in Aquilonem, rosas in
 spinas, lilia in zizania, serenitatem in procel-
 lam, libertatem in captiuitatem, ianuas cæli
 in portas conuertit inferorum. Hinc scilicet
 illæ lacrymæ, quibus omnium maxillæ &
 ora madent, quasi non pomum, sed alium
 Adamus olim momordisset.

Sed posteri primæuam illam, à quâ excide-
 rant, felicitatem memoriâ identidem repe-
 tentes, vehementissimo studio illius, quâ li-
 ceret, refarcire iacturam conati sunt. Magnâ
 enim animi consensione, magnæque impen-
 dijs ædificauerunt sibi ciuitatem illam, quam
 vocauerunt THARSUS, quasi dicas, * GAV-

*Ita expo-
 nit Hieron.
 in cap. 23
 Isaia.

DII EXPLORATIONEM. Quidquid enim
 hîc moliuntur, quidquid ardentissimo desi-
 deriorum impetu ambiunt, eò ferè spectat,
 vt fugitiuam postliminio reuocent volupta-
 tem, & vmbra saltem amissorum bonorum
 suam quoquomodo solentur miseriam.

Ciuis hîc fuit PHILTES nomine, stirpe
 nobilis, & à fortunis copiosus: ternas ei
 vxor, iam pridem vtâ functa, reliquerat fi-
 lias; quarum senior, quæ formæ vent. state,
 animique solertiâ, ceteras facile anteibat,
 STAVROPHILA dicebatur, quòd festo
 CRVCIS lucem hanc primùm aspexisset.
 Quæ huic ætate erat proxima, HILARIA;
 tertia

3
 tertia natu minima, HONORIA à parentibus appellata est. Conueniebant rebus nomina: hæc enim honores, & magna nomina, illa voluptates mundi que deficias auidissime conſectabatur. Non raro autem tres hæ ſoro- res laxandi animi gratiã rus adibant pater- num, atque ibi vno altero ve die moram tra- hebant. Vnum iam appulerat tempus, quo incipit

*Cælum niteſcere, arbores frondeſcere,
 Vites letifica pampinis pubeſcere,
 Rami baccarum ubertate incurueſcere,
 Segetes largiri fruges, florere omnia,
 Fontes ſcatere, herbis prata conueſtirier.*

Cicero 1.
 Tuſc.

*Auia cùm reſonant auibus virgulta canoris, Virg. 2.
 Parturit almus ager, zephyriq; repetibus auris Georg.
 Laxant arua ſinus.*

Temporis huius amœnitas, ei que accedens inuentæ CRVCIS feſtum, virgines has in villam velut inuitabat. Copiam benignior facit pater. Ecce autem in ipſo itinere Staurophilam inceſſit cupido viſendi ſacellum in proximâ ſilvâ ſalutiferæ CRVCIS ſacrum. Hortari igitur germanas occœpit, religionis cauſâ comitari ne negligent. Illæ contrà niti, & importunam dicere hanc pietatem; eun- dum potiùs, quò patris deſtinarentur vo- luntate. Staurophila tam nominis quàm ſo- lemnitatis memor, multis illas in ſuam per- trahere

trahere nitebatur sententiam : minari etiam se patri delaturam , quòd in re piã , nec admodum difficili, tam præfractè seniori restitissent. Verùm frustra omninò fuit. Cœptum illæ vrgebant iter , & hoc illi dumtaxat permittebant, vt si ire prorsus decreuisset, sola, quòd animus & descriptio ferebant, abiret non ingratiã eius fore absentiam , quæ pro recreatione intempestiuam hanc ingereret pietatem.

Recessit igitur mœrens; & In prandio, vel circa, inquiebat, vobis adero. Viarum autem non admodum gnãrã, dum densiorem ingreditur siluam, sacram ædem incauta pertransiit, quoque magis ad illam volebat accedere, eò recedebat longius. Varias itaque oberrans semitas, atque ex vnâ dilapsa in aliam, plures consumpsit horas. Sorores, longioris moræ, quàm precibus credebant impendi, pertæsæ, cibum iam sumpserant. Interim huc illuc incerta vagabatur Staurophila, nec qui se anfractibus istis extricaret, videbat. Ingrauescentes paulatim tenebræ alteram mœrori adijciēbant causam. In lacrymas proinde soluta, Næ, inquit, infelix ego puella, quæ, dum CRUCEM veneratura accedo, magnam mihi ipsa inueni CRUCEM ! & quis tandem me his bonus Angelus educet locis ? domus apparet nulla, & quò deinceps

ceps pergam ignoro. Hic si mansero, Belluis
fortè præda fiam, & , vt illæ absint , incom-
modè saltem quiescam , probeque complu-
ta. Ad cumulum enim malorum & hoc ac-
cedebat, quòd

athere toto Virg. 9.
Turbidus imber aqua, densissq; nigerrimus Aen.

Austris

prorueret. Quid ageret? Necessitati ceden-
dum fuit. Patulæ ergo sub tegmine fagi, fa-
me & mœrore confecta confedit: seque, vt
potuit, ad qualemcumque composuit quie-
tem. Animi mœror, & contracta defatiga-
tio non difficulter ei somnum conciliarunt.
Breuis tamen is fuit, quem & anxia formi-
do, & loci horror, idem idem interrompe-
bant. Varia igitur animo versans, hæc quo-
que (diuino vt creditur instinctu) iniecta ei
cogitatio. Vt ipsa iam à facello aberrans, per
varios anfractus huc illuc discurrendo dis-
cessisset longius, ita animas minimè pocas,
dum à rectâ salutis deflectunt semitâ, mundi
hunc peruagari labyrinthum, in plurimos
sefe induere errores, à cælesti denique patriâ
æternum excludi.

Voluebat hæc animo attentissimo, & eli-
quabatur sensim eorundem veritas in corde
eius. Quare de se iam magis quàm de exitu
siluæ sollicita, vnum id suspirabat, id vnum

agebat, vt VIAM inueniret VITÆ. Conuerſa
proinde ad Dominum, altumque ingemi-
ſcens, in hæc prorupit verba:

Dominator vitæ meæ, Deus meus, en ego
ancilla tua, tot iam annis vitam hanc duxi,
& quis ſcit, an bene? in communi hoc ſta-
dio, quod mortales omnes decurrimus, plu-
rimos iam paſſus feci; at ignoro an ad ſalu-
tem, an ad perditionem. Quid enim, ſi pro
viâ veritatis, viam elegerim vanitatis? Eſt
namque VIA que videtur homini recta, & no-
uiſſima eius ducunt ad mortem. Erraui for-
taſſis ſicut ovis quæ perijt, vadens non quod
eandem, ſed quod paſſimur vel erratur. Et
nunc ſcio Domine, quia non eſt hominis via
eius: nec viſi eſt vt ambulet, & dirigat gref-
ſus ſuos. ſed, vt Sapiens ait, à Domino di-
riguntur grefſus viri. Quare vide, quaſo, ſi
via iniquitatis in me eſt, & deduc me in VIA
ÆTERNA. Notam fac mihi, Domine, VIAM,
in quâ ambulem, quia ad te leuavi animam,
meam.

Hæc, & plura hijs ſimilia, amariffimè la-
crymans, dicebat, & turbida parturitione
melioris vitæ, exuebatur mundo mens eius,
& flagrantibus votis affigebatur cælo.

CAPVT II.

CRUX certa ad cælum, via: omnibus
perambulanda.

Hæc est via, ambulate in eâ. *Isaiæ 30, 21.*

Ardua floriferæ CRUX cingitur orbe coronæ: *Paulin.*
Hanc, age, si volup' est tollere, tolle CRUCEM. *Epist. 12.*

NON poterat tam calidas preces
non exaudire is, qui *prope est* *Psal. 144,*
omnibus inuocantibus eum in *18.*
veritate; & his præsertim, qui *Psal. 33,*
tribulato sunt corde. Volens *19.*

proinde consolari ancillam suam, pulcherrimâ iuuenis specie, multoque lumine coruscans, se illi visendum præbuit. Tam inopinatus formosissimi adolescentis aspectus pænè stuporem Staurophilæ attulit, & vocem prorsus interclusit. Sed benignissimus IESVS blandè eam sic compellauit: Noli expauescere filia, ego sum æterna Sapientia, *initium* *Prou. 8, 22.*
viarum Domini. * *Ego sum VIA, veritas, &* * *Ioan. 14,*
vita. Et ad hoc nunc veni, vt desiderio tuo *6.*
faciam fatis. Complacuit enim deprecatio tua, quæ ardenti emissa corde, velut virgula fumi ascendit ante conspectum meum. Melius sanè optare nihil poteras: *Hæc enim di-* *Ier. 6, 16.*

8 REGIÆ VIÆ CRVCIS

• Hæc est via, ambulate in ea. Isa. 30. 21

Ardua florifere CRVX cingitur orbe corone:
Hanc, age, si volup' est tollere, tolle CRVCEM

cit Dominus: State super VIAS, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit VIA BONA, & ambulate in eâ: & inuenietis refrigerium animabus vestris. Propterea & ego nunc ad vocem orationis tuæ inclinavi cælos, & descendi, vt docerem te VIAM SALVTIS quam exquirat anima tua.

Lætatur admodum hæc audiens Staurophila, atque admirans dicebat: Domine, quid est homo quòd memor es eius? Et vnde hoc mihi, vt veniat Dominus meus ad me? Quòd ad te accesserim, inquiebat Christus, non tua dignitas, sed mea fuit dignatio. Nam *delicia meæ esse cum filijs hominum.* Ad Prou. 8, 31 hæc Staurophila: Gratia tibi, benignissime IESV, quia respexisti humilitatem ancillæ tuæ, nec despexisti orationem pauperis. Sed, obsecro, fiat mihi nunc secundum verbum tuum, & doce ancillam tuam VIAM VERITATIS, & semitas iustitiæ.

Audi igitur filia, inquiebat Christus, & inclina aurem tuam, vt intelligas verba vitæ æternæ. Postquam omnis caro corruerat viam suam, & à tramite iustitiæ deflexerat, descendi ego de cælo vt *iniciarem vobis* Heb. 10, 10. VIAM NOVAM, & *viuentem per velamen, id est, carnem meam.* Sicuti enim caro viam cæli clauserat, & velut obstaculum sese opposuerat: ita per velamen carnis meæ, quâ ego

A S . . . pro-

Ita exponit Anselm. in cap. 10. ad Hebr. propter vos homines, & propter vestram salutem obuiolatus fui, NOVAM VOBIS VIAM dedicaui. Quam ipse omnium primus intraui, ipse primus perambulauit, & fidelibus potestatem ambulandi per eam tribui.

Sed, inquit Staurophila, haud facile assequor quænam hæc noua viuensque VIA, quæ & intrantes viuere faciat, & perducatur ad vitam æternam, Via hæc, inquit Christus, ut verbo dicam, non est alia quam VIA CRVCIS. An non audisti in Euangelio: *Qui non accipit CRUCEM suam, & sequitur me, non est me dignus?* Quam sententiam idcirco sæpius inculcaui, ut neminem omnino lateret, nemo se de ignorantia excusaret. Quare ne solis Apostolorum aut Discipulis meis dictum videretur, putauit Euangelista clarè exprimendum, me omnes allocutum. ita enim habet:

Luc. 9, 23. *Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat CRUCEM suam quotidie, & sequatur me.* Id ipsum autem Marcus euidentius declarauit: postquam enim narrasset sermonem quem cum Discipulis de passione meâ habueram, subiecit:

Marc. 8, 34 *Et conuocatâ turbâ cum discipulis suis, dixit eis: Si quis vult me sequi, denegat semetipsum, & tollat CRUCEM suam, & sequatur me.* Omnibus ergo, Staurophila, omnibus omnino hanc VIAM proposui. Hæc est enim

Bern. Ser. 1
in die Palmarum.

via

via vite, via gloria, via ciuitatis habitaculi,
 via regni. * Non est salus animæ, nec spes æ-
 terne vite, nisi in CRUCE. Non est alia via
 ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi
 VIA SANCTÆ CRVCIS. Ambula ubi vis,
 quare quodcumque volueris, & non inuenies
 altiore[m] VIAM supra, nec securiore[m] VIAM
 infra, nisi VIAM SANCTÆ CRVCIS. In CRU-
 CE salus, in CRUCE vita, in CRUCE protectio
 ab hostibus; in CRUCE infusio supernæ suau-
 tatis, in CRUCE robur mentis, in CRUCE gau-
 dium spiritus, in CRUCE summa virtutis, in
 CRUCE perfectio sanctitatis.

* Thomas
 à Kemp.
 lib. 2. de
 Imit. Chri-
 sti cap. 12.

Horrore quodam ad hunc sermonem per-
 cellebatur Staurophila, admirans nihil aliud
 quàm CRUCEM sibi denuntiari. Et durus,
 inquit, mi Domine, hic sermo, qui animum
 meum non leuiter discruciat. Nam & ipsum
 CRVCIS vocabulum pœna est. * Asperum enim
 est cum dicimus, CRUX. & ipsius verbi aspe-
 ritas, cum doloris, quem CRUX efficit, asperi-
 tate concordat. Ideoque contremui ad verba
 labiorum tuorum. Quid hoc? respondebat
 Christus, ad eone ad solam CRVCIS mentio-
 nem expauidisti? nimium delicata es, filia, cui
 solum CRVCIS nomen incutiat terrorem. Et
 vide num palam in nomen tuum pecces,
 Staurophila, quod non dubites CRVCIS si-
 gnificare amatricem. An ignoras, in hac la-
 cry-

Chysoft.
 Hom. de
 Cruce &
 Latrone.
 * August.
 lib. de Prin-
 cip. Dia-
 lect.

crymorum valle non esse gaudij & delicia-
rum tempus, sed laboris & afflictionis? Quis
vniquam virtutis VIAM absque tribulatione
& difficultate depinxit? An non ille cecinit:

Virgil. de
Litterâ Pi-
thag.

*Nam via virtutis dextrâ petit ardua callem,
Difficilemq; aditum primum spectantibus of-
fert?*

Et alius:

Silius Ital.
lib. 15. de
Bell. Pun.

*Ardua saxoso perducit semita cliuo,
Aspera principio (nec enim mihi fallere mos
est)*

*Prosequitur labor, adnitendum intrare vo-
lenti.*

Sed mittamus nunc hæc sæcularia. Tu sanè
non ignoras me datum à Deo Doctorem iu-
stitiæ, & magistrum veritatis, quem cælestis
Pater in monte Thabor hoc elogio decora-

Matt. 17, 5. uit: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi*

Ioan. 13, 13. *benè complacui; ipsum audite. Vos quoque
vocatis me, Magister & Domine, & benè dici-*

Coloss. 2, 3 *tis: sum etenim. Nam in me reconditi sunt
omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei. Iam*

verò in scholâ huius mundi, quid aliud do-
cui quàm VIAM CRVCIS? An non apertè

Luc. 14, 27 dixi: *Qui non baiulat CRUCEM suam, & ve-
nit post me, non potest meus esse discipulus?*

IESV præceptor bone, inquebat Stauró-
phila, ignosce rudi etiamnum in scholâ tuâ
discipulæ: pænè oblita eram decantatæ toties
lectio-

lectionis. Non audiuisse, referebat Christus, sufficit; sed retinere audita, & in opus conferre oportet. Totum hoc vitæ spatium, à Deo tibi concessum, tempus studij est, quo doctrina CRVCIS ediscenda. A morte tempus est examinis: tum ego Magister & Iudex à singulis repetam præscriptam lectionem. Qui VIAM CRVCIS ignorauerit, rejicietur tamquam me indignus, nec scholæ meæ discipulus. Hoc enim signum CRVCIS erit in cælo cum ad iudicandum venero.

*Hoc signum oues ab hædis in extremo examine segregabit. Hunc in electis characterem ego Iudex recognoscam, & propria mortis decoratos stigmatibus, mox ad æternæ vitæ præmia gratis remunerator inuisabo, dicens: Venite benedicti Patris mei, percipite regnum. * Tunc omnes serui CRVCIS, qui se mihi crucifixo conformauerunt in vitâ, accedent ad me Iudicem cum magnâ fiduciâ. Qui enim modò libenter audiunt & sequuntur verbum CRVCIS, tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis. Tu itaque si discipula mea es, angustam & asperam incede viam, nec ægrè feras, nec indigneris. Non enim potest citra CRVCEM, non potest citra tristitiam præsens vita transmitti. Noli igitur, mea Staurophila, subito pauore perterrita refugere VIAM SALVTIS, quæ non est nisi angusto initio incipienda. Processu*

verò

Pet. Damiani
Serm. 18.
de Inuent.

Crucis
Matt. 25.
34.

* Thom. à Kemp. l. 2.
de Imitat.
Christi
cap. 12.

Chrysost.
Hom. 66.
Tom. 5.
S. Bened. in
Prologo
Reg.

verò conuersationis & fidei, dilatato corde, in-
 enarrabili dilectionis dulcedine curritur via
 mandatorum Dei. His verbis perstricta Stau-
 rophila, Propter verbâ, inquebat, labiorum
 tuorum, Domine, deinceps custodiam vias
 duras; fiducialiter ingrediar angustam CRV-
 CIS VIAM; tu tantum sis Adiutor & Prote-
 ctor meus Domine. Confide filia, aiebat
 Christus; non ego te deseram, neque dere-
 linquam, qui sic insto præcepto, vt præcur-
 ram exemplo. Non enim iuberem venire
 post me, aut sequi me, nisi ipse præcederem,
 & tecum forem in omni angustia, & tribu-
 latione cordis.

CAPVT III.

Quid CRVX, & quotiuplex.

Multæ tribulationes iustorum. *Ps. 33, 20.*

*Non lignum, signumve, CRVCIS modo nomine dignum,
Ast animum quidquid discruciare potest.*

COVIESCEBAT Staurophila sermoni quem dixerat IESVS: sed porro etiam instrui volens, Quia cœpi, inquebat, loquar ad Dominum meum, cum sim cinis & puluis. Dic, obsecro, ancillæ tuæ:

Quid vult sibi hoc verbum, Tollat CRVCEM suam? An ut lignum vnusquisque nostrum ferat? aut cum Christo crucifigatur in ligno?

Quasi vna de stultis mulieribus, inquebat Christus, locuta es, non intelligens Scripturas. Nec enim CRVX Christiana solum ligni est patibulum, sed vitæ virtutisq; propositum. Tota vita Christiani hominis, si secundum Euangelium viuat, CRVX est atque martyrium. Fuerunt autem, Staurophila, similes tui districtissimi quidam monachorum, habentes quidem zelum Dei, sed non secundum scientiam; qui simpliciter intelligentes illud, Qui

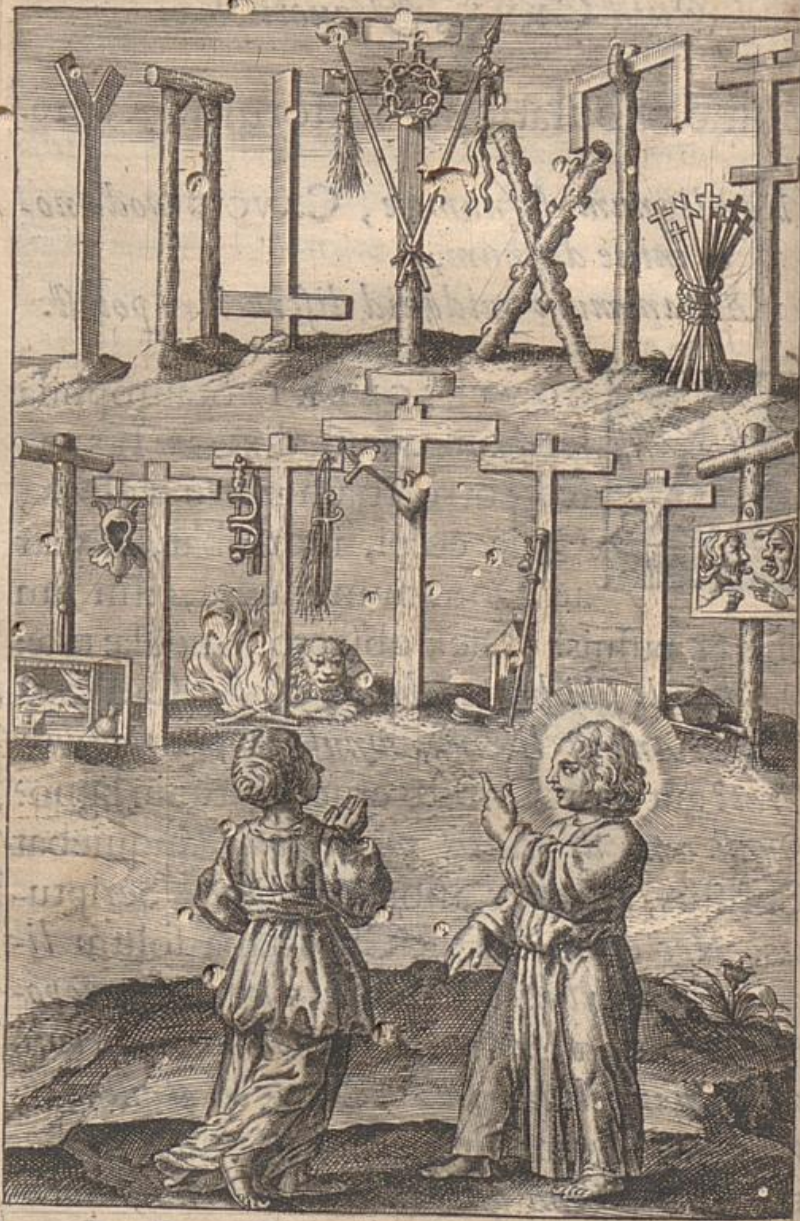
non

Chrysoft.
Hom. 1.
De adorat.
Crucis
Tom. 1. in
fine.
Iob. 2, 10.
August.
Serm. 32.
de Sanct.

Cassian.
Collat. 8.
cap. 3.

16 REGIÆ VIÆ CRVCIS

Multæ tribulationes iustorum. Ps. 33, 20.

Non lignū, signūmve, CRVCIS modò nomine dignū,
Ast animum quidquid discruciare potest.

non accipit CRUCEM suam, & sequitur me, non est me dignus, fecerunt sibi CRUCES ligneas, easq; iugiter humeris circumferentes, non edificationem, sed risum cunctis videntibus intulerunt. Hos Serenus Abbas reprehendit, tamquam qui sequerentur occidentem litteram, non viuificantem spiritum. CRUX enim, quam baiulare iubeo, non illa tantum dicitur, quæ passionis tempore ligni affixione constructa est; sed illa etiam, quæ totius vitæ curriculo, cunctarum disciplinarum virtutibus captatur. Numquid enim omnes Martyres, qui secuti sunt me, crucifixi sunt? Numquid omnes Virgines, quæ, iuxta Apocalypsin, sequuntur Agnum Dei, crucifixæ sunt, ut sequantur? Numquid Apostolus Paulus crucifixus fuerat, cum dicebat: Mihi autem absit gloriari, nisi in CRUCE Domini nostri Iesu Christi, per quæ mihi mundus crucifixus est, & ego mundo? Susceptio ergo CRUCIS aliud nihil est, quàm interfectio cupiditatum, occisio vitiorum, declinatio vanitatis, & abdicatio omnis erroris.

August. citato Serm. 32. de Sanct.

Apoc. 14, 1

Gal. 6, 14.

*Leo Ser. 20. de Resurrect.

Video, inquit Staurophila, veritatis luce absterfum meum errorem. Sed enim (pace tuâ liceat hoc quærere) nihilne meriti, qui ex simplicitate ligneam circumferebant CRUCEM, acquisierunt? Quid ni? inquiebat Christus, si tam piè simplices fuerint, vt hoc ex præscripto meo faciundum putauerint.

B

Si

Matth. 6,
22.

Ex Raderop
part. 2. Vi-
ridarij SS.
cap. 5. &
& Petro
Equil. in
Catal. SS.
lib. 5. c. 78.
Vide Bar-
ron. anno
Chr. 1094.
in fine.

Si enim oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si bona intentio, totum corpus actionum, quod ex illâ procedit, non nisi bonum erit. An non legisti, fuisse aliquando Nicolaum quemdam peregrinum Staurophorum, qui rebus mortalibus spretis, Deo se initiauerat in religioso S. Lucæ monasterio. Hic, iactis veræ pietatis fundamentis, cum illam vocem sapius audisset, quâ me secuturi iubentur CRUCEM tollere, ratus se præcepto non satisfacturum, nisi fabricatam è robore molem CRVCIS in humeros inijceret; relicto suorum coetu, peregrinationem sublatâ CRUCE suscepit, venitque Hydruntum, inde Tarentum ac Tyrheniam, ibique vectans humeris solitam CRVCIS trabem, coëgit puerorum coetum, obijtque sacra vrbs templa, assiduò solemniter sibi ΚΥΡΙΑΙΣ ΕΞΕΝΟΣΟΝ clamitans, globumque puerorum ad easdem voces iterandas inuitans. Fuit hæc illius simplicitas, aliis irrita profaniâ, aliis pro summâ pietate culta. Delatam tandem res ad Episcopum, qui obiurganti similis, quærit cur urbem tantis clamoribus impleat, quid id sibi velit. Domini, inquit ille, præcepto obsequor, uti eius exemplum sequar, & CRUCEM non animo tantum, sed corpore etiam & humeris, ut ipse tulit, circumferam. Quòd si tibi molestum est, &

me

me exequi mea vota prohibes, alias vrbes oppidaque petam.. Sensit, interim cautus Præsul hominem minime malum; imò sanctum arbitratus, Ego verò, inquit, nihil impedio quò minus cœptum viuendi genus profequare. Accedas etiam ad meam quotidie licet mensam, vt commodius pietatis studiis vacare possis. Grata fuit hæc Nicolao pij Pontificis clementia, sed intra paucos dies febriens, citato comitatu suo, pueris inquam frequentibus, CRUCEM suam velut amplissimum patrimonium quasi testamento tradidit, omnibusque benè precatus, ad cælestem Imperatorem profectus est. Quàm verò mors eius fuerit pretiosa in conspectu Domini, crebra per eum beneficia mortalibus impetrata docuerunt. Hoc habuit bonus ille, de bonâ intentione præmium. Sed, vt dicere cœperam, dum CRUCEM ferre iubeo, non lignum, sed quidquid molestum est tolerare præcipio. CRUX enim à cruciatu dicitur, aut certè cruciatus à CRUCE. Tollere ergo CRUCEM, est ferre quidquid molestum est, ac cruciat. Tollere CRUCEM, est tolerare in mundo pro nomine meo, quidquid intulerit mundus. *Siquidem & animi ad mortem pro me subeundam alacritas, & membrorum quæ sunt super terram mortificatio, & illud quòd quis libenter se cuius impendenti pe-*

Bernard.
Scm. in
Vigilia
S. Andree.

Basil. in
Reg. fuf.
Interrog. 6.

*August.
Serm. 47.
de Diuers.

riculo offerre pro meo nomine paratus sit, & nullâ de rebus vite huius affectione tangatur, hoc nimirum est tollere CRUCEM suam. * Si ergo minas, siue blandimenta, siue quaslibet prohibitiones, si sequi vis, in CRUCEM verte tolera, porta, noli succumbere.

Tacebat Staurophila, conferens in corde suo verba sapientissimi Magistri; cum Dominus rursus, Et vis, inquit, ô filia, plenius cognoscere, quam non vnica CRUX fit quam tollere iubeo? age semitam hanc, qua ad dexteram est, mecum perambula, & ostendam tibi totum Staurophylacium Patris mei, capacem, inquam, CRUCIVM OFFICINAM, quas electis distribuit prout vult. Sequebatur illa promptissimè, & gestiebat CRUCIVM genera suis distributa classibus cernere. Ibant ergo pariter, cum ventum tandem ad montem duplici colle distinctum, vndique CRUCIBVS, ceu proceris arboribus, consitum. Et Ecce, inquit Christus, hæc illa CRUCIVM supellex, in salutem humani generis destinata. Viden' supremum illum collem, vsitatis & propriè dictis CRUCIBVS exornatum? Et agnoscis, credo, primo loco meam illam CRUCEM, spineâ coronâ redimitam, lanceâ & spongiâ hinc inde cinctam. Principem enim locum obtinere debuit arbor illa nobilis, supra omnia li-

gna

gna cedrorum excelsior, in quâ ego, vita mundi, pependi, & mortem superavi. Agnosco, inquiebat Staurophila, instrumentum salutis publicæ, *trophæum contra potentiam diaboli, & principium condemnationis eius.*

S. Ignat.
Epist. ad
Philipp.

Sed dic, quæso, quænam altera illa CRUX, tuæ non admodum dissimilis, nisi quòd inuerfa? Hæc, inquiebat Christus, Apostoli mei Petri est, qui & ipse CRVCIS LIGNVM degustauit, sed *ad instar magistri in recto schemate crucifigi recusauit, rogans ut inuersis vestigijs figeretur, tamquam in calum viam à terrâ faciens.*

Chrysost.
Orat. in
Pet. &
Paul.

inquiebat Staurophila, quæ reliquæ CRVCIVM species. Quid opus? inquiebat Christus. an non cernis decussatam illam? Hanc *Andreanam vulgò dicitis, validâ & satis veteri famâ, diuum istum in eâ cruciatum.* Iam hinc veterum furcam, inde Iaponum CRUCEM spectas: reliqua nota hodieque apud vos patibula.

Vide Lips.
lib. 1. de
Cruce c. 7.

Sed enim, inquiebat Staurophila, auct animus inferioris ordinis CRVCES cognoscere: video enim varia illis adjungi symbola, quæ sine dubio mysteriis foeta sint. Illæ etiam, aiebat Christus, referunt varia cruciatuum genera, quibus aut corpus, aut animus hominis, aut vtrumque torquetur. Et quidem CRUX illa, cui cor gladio transfixum hæret, interiorem CRUCEM significat, quæ mentem

validè excruciat. Hæc CRVX beatissima

Luc. 2, 35. Matris meæ, cuius animam (vt Simeon prædixerat) pertransiuit gladius. Hæc & Apostolus ille affligebatur, qui dicebat: *Tristitia*

Rom. 9, 2. *mibi magna est, & continuus dolor cordi meo.*

Gregor. Hæc compassionis CRVX dici potest. *Quoniam enim dolorem exhibet in alienâ necessitate,*

Hon. 7. in Euang. CRVCEM portat in mente. Ad hanc CRVCEM sollicitudines, curæ, ægrimonix, mœores, angores, scrupulorum aculei, animi de-

iectio, desolatio spiritualis, tædia, aliaque his similia sine dubio pertinent. Grauis hæc planè afflictio, vt testabatur ille qui clamabat:

Pf. 87, 2. 4. *Domine Deus salutis meæ, in die clamaui, & nocte coram te: quia repleta est malis anima mea, & vita mea inferno appropinquauit.* Ita est, inquiebat Staurophila, supremum enim malorum arbitratur animus, qui offensum sibi suspicatur misericordiarum Patrem, & Deum totius consolationis.

Sed pergat, quæso, Dominus meus alias ex ordine CRVCEM explicare. Subiunxit ergo Dominus: Illa, quam vides gladiis, fustibus, catenis, laqueis, compedibus, virgis & flagellis decoratam, varia Martyrùm meorum supplicia designat. Quanta enim passi sunt tormenta, vt securi peruenirent ad palmam martyrii! nam *ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres; lapidati sunt, secti*

Hebr. 11,
36.

secti

secti sunt, tentati sunt; in occisione gladij mortui sunt: & quid non pertulerunt in mundo, quibus dignus non erat mundus?

Morborum CRUCEM non difficulter agnoscis, quæ non utilis modò, sed subinde etiam necessaria. Israëlita sani obliuiscabantur Dei; at ubi *multiplicata sunt infirmitates eorū, postea accelerauerunt.* * Et cum Deus *occideret eos, reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum.* Quàm multis infirmitas corporis mentis præstitit sobrietatem! *In-* Eccli. 31, 2.

firmitas enim grauis, sobriam facit animam. Quare morbum nihil aliud esse credas, quàm *utilem quamdam institutionem: hoc est, ut* Nazianz. Epist. 70. *corporea omnia, & quidquid fluxū est & caducū asperneris, & totum te caelesti parti addicas.*

CRUX verò illa, cui lignea scutella & mendici adiungitur crepitaculum, paupertatis insigne est. Quis enim nesciat, hanc quoque virtutis instrumentum, si quis eo rectè norit uti? *diuitiarū acquisitio laboris, possessio* Bernard. de Conuers. ad Cleric. cap. 12. *verò timoris, amissio plena doloris inuenitur: diuitiæ cum amantur, inquinant; cum habentur, onerant; cum minuuntur, cruciant.*

Sed quid sibi, aiebat Staurophila, vult feretrum illud quod ab alterâ conspicio parte? Id afflictionem eam, respondebat Christus, designat, quæ ex parentum & consanguineorum contrahitur morte. Sustinenda &

hæc æquo animo ; quia etsi durum amitte-
re charos, tolerabile tamen ; quia sustulit il-
le, qui dederat, bonus Deus. Et quantis pro-
fuit amicis carere, qui dum viuerent, à Deo
auocabant ! Hæc audiens Staurophila, ocu-
los in stulti cucullum conuertebat. Sciens
autem Christus, quod eum vellet interro-
gare, Video, inquit, mirari te hoc stultitia
schemata, nec satis assequi quid illud sit. Gra-
uis hæc, filia, CRUX est irrisio, contem-
ptus, ac ludibriorum ; quâ veri patientes
non horrent stulti audire propter me : nec
quidquam est quod ita hominum mentem
perturbet, quàm despectui haberi. Multi fan-
tè cupiunt Deo seruire, sed cum hominũ laude
& fauore, & periq; humilitatem amant sine
humiliatione, volentes eam sine honoris mun-
dani exercere iactura, & absque ullius exaspe-
ratione conuicti, patientiæ gratiam possidere.

Cassian.
Colat. 4.
cap. 12.

Sed quid hoc derisum, aiebat Staurophila,
quod video subsannantes digitos, & ex-
spuentium ora ? Illud nimirum, respondebat
Christus, non deesse seruis meis, quorum vi-
tam mundus æstimat insaniam, contume-
lias, detractioes, probra, mendacia, iudicia
temeraria, & alia huiusmodi, quorum vber-
rima vbiq; seges ; tam derisoribus noxia,
quàm verè patientibus vtilissima. Hos enim
eligit Deus, quos despiciit mundus ; quia ple-

Gregor. in
Euang.

rum-

*rumque ipsa despectio hominem reuocat ad se-
ipsum. Optimè ergo Apostolus meus mo-
nuit, Deo seruiendum per gloriam, & igno- 2. Cor. 6, 8.
bilitatem; per infamiam, & bonam famam; vt
seductores, & veraces. Fasciculus verò mul-
tarum CRVCIVM simul ligatarum, id deno-
tat, plures subinde afflictiones simul in vnum
incurrere hominem, Deo ad eius salutem
id permittente, atque etiam immittente.*

CAPVT IV.

*Quodcumque CRVCIS genus Christum
culisse.*

TVEBAT non parum Stau-
rophila, audiens multiplices
CRVCES vni aliquando desti-
nari, &, Mi Domine, aiebat,
vel vnica ex commemoratis
CRVCIBVS satis profectò fuerit ad validum
hominem deiiciendum; ecquis ergo con-
geriem aliquam sustineat? Quid est quod
loqueris? reponebat Christus. numquid
considerasti seruum meum Iob, quanta susti-
nerit, & quot in eum simul irruerint CRV-
CES? Armenta enim primò sublata, liberi
deinde ruinâ domus oppressi, percussus ipse
vlcere pessimo vsque adeò, vt sedens in ster-

B s. . . qui-

quilinio testâ faniem raderet: & ad malorum
cumulum, propria etiã marito insultaret
vxor. Amicis qui ad consolandum venerant,
acerbis disceptationibus malû exasperabant.
In his omnibus tamen infractus persistebat.

Iob. 2, 10. sancti viri animus, vt diceret: *Si bona suscepimus de manu Dei, malâ quare non suscipiamus?*

*Iob. 1, 21. ** Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.* Magna, inquiebat Staurophila,

hæc Iobi patientia; sed quis assimilabitur ei?
Quis mihi mentem ita cõfirmabit, vt aduersus omnia aduersa inconcussa permaneat?

Cui Christus: Nulla melior ad patientiam monitio, & munitio, quàm aspicere

Heb. 12, 2. in me *auctorem fidei, & consummatorem IESVM.* Nam & hæc mihi patiendi causa fuit, vt ouibus meis præberem exemplum. Omnes enim CRVCES, *omnia terrena mala, quæ*

Aug. lib. de Catechiz. rudib. *sustinenda præcepi, ego, Deus ipse, sustinui, ne in illis timeretur infelicitas.* Si enim aduersitas, ô Staurophila, nullam hîc vidisti CRVCEM, quam ego non priùs tulerim. Itane verò, aiebat illa, & tu Redemptor mi, omnes has CRVCES? Sic est, aiebat Christus, nec de primâ dubitas: neque enim nescis, quomodo prætorio exiuerim baiulans mihi

Phil. 2, 8. CRVCEM, & factus fuerim Patri obediens usque ad mortem, mortem autem CRVCIS. Hoc om-

omnes viuâ fide credimus, aiebat Staurophi-
la, sed de aliis non ita passim constat.

Proinde aduerte, inquiebat Christus, per-
curram reliquas, sed breuiter, & quasi in
transitu. Defuitne mihi interior CRUX,
cùm in horto cœpi tædere, pauere, & mœ-
stus esse, & dicerem: *Tristis est anima mea* Matth. 26,
vsque ad mortem. Volui deinde ad consola- 38.
tionem seruorum meorum esse quasi dere-
lictus & despectus à Deo. Ecquid enim ani-
mi credis tum mihi fuisse, cùm flebili & in-
termoriturâ voce clamarem: *Deus meus,* Matth. 27,
Deus meus, vt quid dereliquisti me? Quanto 46.
dolore cordis tactus sum intrinsecus propter
omnia & singula hominum omnium scele-
ra, iam inde ab ipso mundi exordio perpe-
trata! hæc enim in me susceperam expian-
da; pro illis, agnus licet sine maculâ, & qui
peccatum non feceram, reum ipse me con-
stitueram, vt pro iis ad iustitiæ rigorem Pa-
tri satisfacerem, & que non rapui, exolue-
rem. *Cernebam autem perspicuè, & in parti-* Less. de
culari, quanta in singulis diuina bonitati fieret Perfect. di-
iniuria, quanta contumelia, quantus contem- uin. lib. 12,
ptus. cap. 17. *Cernebam quoque quantum malum sit*
æterna damnatio; quam totum genus Adæ sibi
per peccatum accersuerat. Multò enim exa-
ctius & clariùs singula considerabam & ponde-
rabam, quàm vlla posset creatura. Vnde non
dubi

dubitauit quidam affirmare, hunc ipsum dolorem sufficiensimum fuisse ad vitam mihi millies eripiendam; si vim suam in corpus exercere fuisset permissus. Si enim Heli captâ Arcâ retrorsum cecidit, & exspirauit; si & nurus eius dolore eiusdem cladis extincta est; quis dubitet, quin idem potuisset dolor, quem pro peccatis vestris assumpseram, cum ille longè fuerit maior, quàm vllus, qui in hominem possit cadere? atque hæc tristitia mihi fuit continua ab ipso initio conceptionis vsque ad finem vitæ.

O lætitia Angelorum! aiebat Staurophila, numquam credidissent, tantum internite habuisse doloris, nisi me docuisses. Quare concupisco & reliquas tuas cognoscere CRUCES. Iam audiuiſſes, aiebat Christus, nisi interrupiſſes. Pergo igitur de corporis afflictionibus, de quibus fortè non ambigis. An non vinculis conſtrictus, huc illuc magno furore per vias raptatus, impulsus & protrusus fui? an non colaphis me ceciderunt, & palmas in faciem dederunt? Denique ego in flagella paratus fui, & acutissimis spinis coronatus, arundine in capite percussus, & pluribus aliis CRUCIBVS inhumaniter exagitat^{us}, & sic dolor meus in conspectu meo semper.

De morborum CRUCE quid attinet dicere? cum non ignores ab Isaiâ me dici virum dolo-

1. Reg. 4,
18.

Matth. 26,
27.

Pf. 37, 18.

Pf. 37, 18.

Isai. 53, 3.

dolorum, & scientem infirmitatem, qui vestros
 lāguores verè tulerim, nec defuit mihi acerbā
 potio: recordare enim, *absynthi mei & fellis*, Thren. 3,
 & quomodo *in siti meā potauerunt me aceto.* 19.
 Pf. 68, 22.

Paupertatem verò amavi & exquisiui ab
 vtero matris meæ, quoniam propter vos ege-

nus factus sum, cū essem diues, vt meā ino-
 piā vos diuites essetis. Et attende, quæso, pau-

pertatem natiuitatis meæ, quale ego fabrica-
 tor mundi elegerim hospitium; stabulum pro

domo, præsepium pro lecto; panniculi pro
 purpurā, pro bysso in ornatu Regio laciniæ con-

gerebantur; pedissequas substantia familiaris
 non patiebatur, mancipiorum obsequia sumptus

tenuis & inops mensa excludebat. Denique
 pauperes elegi discipulos, & tanta mea fuit

paupertas, vt neque cubile, neque domici-
 lium quo reciperet, haberem. vnde non im-

meritò dicebam: *Vulpes foveas habent, & Matth. 8,*
volucres cali nidos; Filius autem hominis non 20.
habet vbi caput suum reclinet.

Compassus quoque fui hominum casibus
 & necibus: hinc enim super perituram Ieru-

salem lacrymatus sum. Hinc, vt alios conso-
 larer, mortuos excitavi; & cū Lazarus a-

micus defunctus esset, infremui spiritu, tur-
 bai meipsum, & lacrymatus sum, vt dice-

rent Iudæi: *Ecce quomodo amabat eum!* Ioan. 11,
 33.

Contumeliis denique & opprobriis fatu-
 ra

Bernardus
 Serm. 20.
 in Cant.

raturus fui. *In dictis enim meis sustinui contra-
 dictores, in factis obseruatores, in tormentis il-
 lutores, & in morte exprobratores.* An non

Matth. 11,
 19.

potator vini, Publicanorū amicus, seductor,
 dæmonium habens, Samaritanus, blasphemus,
 & diuinitatis impius vsurpator, contumeliosissime
 appellatus fui? Et quasi non sufficerent contumeliæ
 verborum, etiam factis ignominiosissimis mihi
 insultarunt, & æternam Dei sapientiam pro stulto
 & insano habuerunt. Velauerunt faciem meam
 ludentes, & illuderites mihi, & cum alapis
 me cæderent, dicebant: *Prophetiza nobis
 Christe, quis est qui te percussit?* Spreuit me
 cum exercitū suo Herodes veste albâ indutum;
 instar vanissimi regni affectatoris spineo
 diademate me coronarunt: arundine, velut
 sceptro, & chlamyde coccineâ, ceu Regio
 paludamento per ludibrium me ornauerunt.
 Quæ nunc, ô Staurophila, superest CRVX,
 quam non expertus fuerim? atque hæc quidem
 passus sum propter te, vt

Heb 12, 3.

& tu recogitans eum, *qui talem sustinuit à
 peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem,*
 non fatigeris animo tuo deficiens, sed aspiciens
 in faciem Christi tui, eius exemplo commonita
 dicas: Si sic ille, quid ego? *Si in viridi ligno hæc
 facta, in me arido, & tantum non flammis
 deputato, quid fiet?*

Luc. 23, 31

CARYT V.

Beatissimæ Virginis exemplo CRVX
ferenda.

Tuam ipsius animam pertransibit gla-
dius. Luc. 2, 35.

Si CRVCIS haud expers sit Virgo criminis ex-
pers;
Noxia, quid dubitas subdere colla CRVCI?

PERERABANT hæc, velut sagit-
tæ acutæ, animum Staurophi-
læ, vt lacrymæ vberim deflue-
rent ex oculis; resumpto autem
spiritu dixit: Gratias tibi ago,
ô sponse sanguinum, quia in vitâ tuâ exhi-
buiſti mihi formam cuiuscumque CRVCIS
ferendæ. Et quis mihi det, vt per *semitam*
patientia & humilitatis incedens, per Chri-
stum ad Christum meum tendam. In quo itine-
re etſi nec æſtus deſit laboris, nec nubes tristi-
tia, nec procella formidinis, nec inſidia ini-
quorum, nec minæ potentium, nec contumeliæ
ſuperborum, confido tamen quòd tuo adiu-
torio hæc omnia percurram; non ignara,
non tam optandum declinando iſta effugere,
quàm

Leo Serm.
16. de Paſ-
ſione.

Tuam ipsius animam pertransibit gladius. *Luc.*

*Si CRVCIS haud expers sit VIRGO criminis expers;
Noxia, quid dubitas subdere colla CRVCI?*

quàm tolerando superare. Atque hoc nunc est desiderium & votum cordis mei.

Benè habet, inquit, Christus, quòd grata sis instructori tuo: nam beneficia potiora meretur, qui pro acceptis non fuerit ingratus. Alterum proinde stimulum ad CRVCIS onus suscipiendum adiungam. Sed id prius velim mihi dicas, quid nuper tibi acciderit, cum nouam coëmeres tunicam? Subridebat hinc Staurophila, & Cur illud, inquit, Domine requiris? aut quid ad rem facit? Nimirum, aiebat Christus, intelliges postea, hoc tuæ seruire eruditioni. Nihil igitur cunctata, Tergiuersabar, inquit, cum mercatore de pretio, quod ille (vt mihi quidem videbatur) enormius efflagitabat, ac multis vltro citroque habitis sermonibus, tandem subijciebat: Ecce vno aut altero abhinc vico mater mea habitat, quæ eundem pannum non minoris emit. Adi eam, & audi, num ita se res habeat, & videbis me iniquum non exigere.

Satis hoc, inquit, Christus, hinc iam docebo, quàm æquum sit, pro Regno Dei, & salute tuâ CRVCEM ferre. Venale habet Pater meus Regnum cæleste, & aliud non

quærit pretium quàm te ipsum: tantum scilicet valet, quantum es: te da, & habebis illud.

Sed da te CRVCEM haurulentem, da te me se-

quen-

Beda Ser-
mone 18.
de Sanctis
ex August.

quentem, da te vitam in CRUCE consum-
mantem? Quid turbaris de pretio? nō
& me oportuit pati, *Sic intrare in gloria
meam?* Iam vides, quæso, an non eodem pre-
tium immaculata Mater mea, qua nullis ter-
renis inquinata fuit affectibus, sed caelestibus
educata cogitationibus, cum esset animata
calum, caelestia emerit tabernacula.

Luc. 24,
26.

Damasc.
Orat. 2. &
Dormit.
B. Mariæ.

Act. 14, 21.

Quod si à CRUCE quispiam immunis a
æternam admitteretur beatitudinem, an
putas id Genitrici meæ, eidemque sanctissi-
mæ, indulgendum fuisse? sed stat, æternum
que stabit æterni Patris decretum, *Per mu-
ltas tribulationes oportet intrare in regnum
Dei.*

Voluptas enim erit, aiebat Staurophila, au-
dire has B. Virginis CRUCES & dolores, ut
per eius exempla sequar Dominum Re-
demptorem. Recensebo ergo nonnullos, in-
quiebat Christus, ut puri hominis, & infir-
mioris quidem sexus formam tibi propo-
nam, ne diuinâ virtute Deum-hominem ad-
uersa superasse fortassis obijcias, atque ut
hinc erga moestissimam Matrem meam tibi
crescat reuerentia & cultus. Gratius mihi,
aiebat Staurophila, nihil posset accidere:
iam pridem enim, quidquid ad cultum Vir-
ginis-Matris aliquo modo facit, maximo
pietatis sensu me affecit.

Age

Age igitur, inquebat Christus, compingam tibi velut in myrrhæ quoddam fasciculo Dolores & CRUCES, quibus discruciatam fuit. Quo enim dolore affectam credis, cum Regina cælorum, & Angelorum Dominæ locus non esset in diuersorio, sed in patulum quoddam stabulum tenera ac prægnans Virgo secedere coacta fuit? Quo sensu recens nati vagitus excepit? quàm intimè compassa est nuditati, frigori, inopiæ, & reliquis, quibus tum affligabar, infantia ærumnis? Et cum prænosceret omnes, mihi postea infligendos cruciatus, an non credis, quoties me pannis inuoluit, quoties manus & pedes contrectauit, toties animum nouo dolore absorptum, quòd cogitaret, illas manus, illosque pedes duris aliquando clauis CRUCI affigendos? Quàm dirus doloris gladius penetrauit Virginis animam, cum cruentam Filij sui aspiceret circumcisionem! cum audiret Herodis decretum de occidendis paruulis, illudque deinde immaniter executioni dari! Quàm molestum ei fuit, intempestâ nocte solum vertere, difficillimo itinere in Ægyptum concedere, ibique septem ipsis annis cum barbaris hominibus, qui innumeris probris diuinum Numen laceflebant, vitam transigere!

Quid referam luctum, quem habuit, cum

triduo

Luc. 2, 7.

Ex S. Briggittâ lib. 6.
Reuelat. cap. 57.

C 2

triduo amissus hærebam in templo? Si enim
Tob. 10, 4. Anna Tobis mater, eò quòd die statuto mi-
 nimè reuertetur filius, fleuit irremediabi-
 libus lacrymis; quos non plactus emisit il-
 la, quæ me non filium modò, sed Deum
 suum credidit amissum? Quis mœror occu-
 pavit, cum consanguineum suum Ioannem
Luc. 7, 28. Baptistam, quo maior inter natos mulierum
Matt. 11, 2. non surrexit, audiuit in vincula coniectum
 & capite multatum? Quàm acerbis ei fuit
 dilectissimi sponsi Ioseph interitus!

Magna profectò, inquiebat Staurophila,
 magna hæc sunt, quæ Virginem-Matrem
 grauissimè affecerint; & vix ipsa credideram
 tot eam CRVCIBVS, antè Domini mei pas-
 sionem, adbrutam. Præludia hæc fuere, in-
 quiebat Christus, & initia dolorum, qui
 deinceps velut agmine facto in eam irru-
 erunt. Neque enim ignara fuit eorum quæ
 mihi passionis tempore acciderunt, quæ &
 Prophetis legerat prædicta, & magno dolo-
 ris sensu animo eius semper obuersabantur.

Quid illam animi habuisse dixeris, cum
 nuntium illi adferretur, me, solatium cordis
 sui, captum velut latronem per plateas fre-
 quentissimæ ciuitatis circumduci, raptari,
 trahi, de vno Iudice ad alium indignè abie-
 gari! Quam CRVCEM ei intulere alapæ ma-
 xillis meis crudeliter impactæ? flagella, co-
 rona

rona spinea, arundo, & ipsa CRUX, quam
 fauciis ac cruentis humeris, miserando fanè
 spectaculo deportabā. Sed præ his omnibus,
 tū vel maximè doloris gladius animam eius
 pertransiuit, cū staret iuxta CRUCEM, & ea
 quæ circa me fiebant, contempleretur.

*Cū me vidit suum natum
 Morientem, desolatum,
 Emittentem spiritum.*

Non se poterat vltra continere Stauro-
 phila, sed in lacrymas effusa, subiunxit:

*O quàm tristis & affecta
 Fuit illa benedicta
 Mater Vnigeniti!*

*Quis est homo qui non fleret,
 Mæstam matrem si videret
 In tanto supplicio?*

Pergebat verò Christus: Tunc, ô Stauro-
 phila, (iuxta Ieremiam) *angustie & dolores* Jerem. 49,
*tenuerunt eam quasi parturientem: * nam do-* 24.
lores partus, quos effugit parturiens, sustinuit * Damasc.
ex maternâ compassione viscerum me repartu- de Fid.
riens lacerum. Omitto quòd è CRUCE Orthod.
 depositum gremio exceperit, omnia vulnera lib. 4. c. 15.
 explorauerit, & magnâ animi mœstitiâ vlti-
 mæ interfuerit sepulturæ. O Domine, in-
 quiebat Staurophila, quis mihi det penitiùs
 expendere, & appendere singulos dolores
 mœstissimæ Matris suæ!

4. Esdr. 4, 5 *Pondera mihi*, dicebat Christus, si vales, *pondus ignis*. Rimare, si potes, feruentissimum illud amoris incendium, quo cor eius erga me continē aëstauit, & tum doloris magnitudinem utcumque cognosces. Agnosce Matrem, agnosce Filium, & hunc vnigenitum, illum *desideratum cunctis gentibus*, * *Speciosum formā præ filijs hominum*, denique ipsum Deum ac creatorem vniuersorum. Quantam verò ex tanto amoris fomite surrexisse credis flammam? *Tantum enim necesse est vr̄at dolor, quantum hæserit amor.*

Agg. 2. 8.
* Pf. 44, 3.

August.
lib. 2. r. de
Ciu. Dei
cap. 26.

Bernard. de
Lament.
Virg.

Vnde credo plenè enarrari non posse dolorem Virginis: sed hoc dicendum, tantum fuisse, quantum vnquam dolere potuit de tali filio talis mater.

Hæc porrò eò adducta sunt, filia, vt clarissimè videas, ne Matrem quidem meā CRVCIS fuisse exortem: ac proinde nec te nec vllum omnino à CRVCIS consortio excipiendum. Optimè id intelligebat Apostolus, qui dicebat: *Nemo in tribulatione moueatur, ipsi enim scimus quòd in hoc positi sumus.* An ergo mirum, si CRVCES & calamitates in hoc seculo perpetuò ferendæ, cum ad toleranda vniuersa militetis. Et sanè Christianus quòdammodò esse desinit, qui, *in hoc positus vt perferat, nihil perfert.*

1. Theff. 3,
3.

Saluian.
contra
Gent.

CAP. V. T. VI.

Cur CRUCE'S necessaria.

VCCREVERAT iam aliquò vsq;
Staurophilæ animus ad CRV-
CEM suscipiendam, quam vide-
bat & Christum & Christi ma-
trem patientissimè tulisse, se ve-
rò, quiduis demum ageret, nullo modo posse
effugere: *sed mirabatur enim, quid causæ
esset, quòd à Christianâ vitâ insolubile vin-
culum esset tribulatio.* Et, Ne indignetur, in-
quiebat, Dominus meus, si pergam propo-
nere quæ animo occurrunt meo. Quid, pre-
cor, illud est, quòd electos tuos excruciarì
velis, & neminem sine CRUCE ad Regnum
Patris tui admittas?

Chrysoft.
Hom. 66.
ad Pop.

Respondit Christus: Sufficere deberet, fi-
lia, quoniam sic placitum est Patri meo, nec
vllas eius rei exquirere causas, quando opti-
mè nosti, id æquissimum, quod diuinæ pla-
citur fuerit voluntati. Non detrectabo ta-
men nodum hunc, quem proponis, soluere:
quando & hoc ad imbecillem animum cor-
roborandum non parum faciat. Huius rei
gratiâ, subiiciebat Staurophila, id vel maxi-
mè requirebam: neque enim vllum mihi

erat dubium, quin optimis niteretur rationibus, quod ab optimo Deo aut fieret; aut fieri permitteretur.

Greg. l. 23.
Moral.
cap. 15.

Audi igitur, dicebat Christus: *Pio Dei consilio agitur, ut huius peregrinationis temporis electorum vita turbetur. VIA est vita presentis quâ ad patriam tenditur, & idcirco hinc occulto iudicio frequenti perturbatione homines conteruntur, ne VIAM pro patriâ diligant. Hinc mundi iter asperum, ne dum quisquam presentis vite requie quasi amœnitate VIA pascitur, magis eum diu pergere, quàm citius peruenire delectet: ne dum oblectatur in VIA obliuiscatur quod desiderabat in patriâ.*

August. in
Psalm. 43.

Felle proinde miscenda erant omnia, ne mel mundi pro summis deliciis haberetur: nam si semper Deus in istis prosperitatibus faueret, ut omnia abundarent, nullamq; in tempore isto mortalitatis tribulationem, nullas pressuras angustiasq; pateremini, non diceretis, nisi ista, esse summa bona, quæ præstat Deus seruis suis, & maiora ab illo non desideraretis. Idcirco autem huic vite male-dulci miscet amaritudines tribulationum, ut alia; quæ salubriter dulcis est, requiratur. O infelicitas generis humani! *Amarus est mundus, & diligitur: putas si dulcis esset, qualiter amaretur? Turbatur mundus, & amatur mundus; quid si tranquillus esset mundus? * Fornoso quomodo hereres,*

August.
Serm. III.
de Temp.

*Idem.
Serm. 246.
de Temp.

res, qui sic amplecteris fœdum? flores eius quomodo colligeres? qui à spinis non reuocas manum?

Profectò, inquit Staurophila, non utilis modò, sed etiam necessaria, vt video, CRUX atque tribulatio; alioqui insensati homines relinquerent cælum cæli Domino, terram verò terrigenis, & filiis optarent hominum. Sed vltèrius, subijciebat Christus, expendere oportet, habere bonum Deum bona malaq; distribuenda singulis, & alternatim secundas res, aduersasq; dissipari, easq; ita digerere, vt, vtralibet in hac vitâ contigerint, altera in futurâ sint expectanda. Id scilicet volebat Pater Abraham, cum Epuloni ita loqueretur: *Fili, recordare quia recepisti bona in vitâ tuâ, & Lazarus similiter mala; nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.*

O quàm verè terribilis Deus in consilijs su- per filios hominum! Quis enim non timeat exemplo diuitis huius, quem delicia vitæ igni tradiderunt. Non enim ob iniustitiam, sed propter mollem & delicatam vitam reprehensus, in flammâ fornacis torrebatur. Prosperitas ergo apud Deum crimini est, supplicioque obnoxia; & CRUCE caruisse, perpetuum meretur cruciatum. An non dixi in Euangelio: *Væ vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram! Væ vobis qui saturati estis, quia esu-*

2
Salian. l. 2.
De Timore Dei,
cap. 33.

Luc. 16, 25.

Psal. 65, 5.

Basil. Homil. 1. de Ieiun.

Luc. 6, 24.

rietis! *Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis!*

Stupebat supra modum Staurophila, & Nisi optimè nobis constaret, aiebat, sapientissimè omnia à diuinâ prouidentia ordinari, nescio quâ humana mens hoc Dei iudicium capere possit. Quid ita? inquiebat Christus, nonne & Ethnici id cognouerunt? Quò enim spectant gemina illa Iouis apud Homerum dolia, quorum alterum bonis commodisve huius vitæ refertum sit, damnis & calamitatibus alterum, quæ ille alternatim hominibus dispertiat? Socrates quoque dicebat, dolorem & voluptatem inter se ita esse compositâ, vt sese mutuò sequerentur, vt in puteo vrceus manis & plenus, vita & mors in viuentibus, nox & dies in caelo. Dies præcursor est noctis, & nox prænuntia diei. Qui hîc situlam plenam recipit, postea habebit vacuam. Cui in hac vitâ iugiter fulsit dies, in alterâ æterna torquebitur nocte. Ita est, mea Staurophila, nemo potest & hîc & illic frui quiete. Et quid tantum miraris Dei dispositionem? Nonne in omnibus penè rebus humanis vix vlla existit lætitia, quam non tristitia præcesserit? *Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est*

Salian. vbi
sup.

Ioan. 16,
21.

est homo in mundo. Amaritudo enim praeuentis doloris, commendat amplius gaudia secutura. Sic pretiosior sanitas est, quae post languoris recuperatur incommodum. Agricola quoque de ubertate frugum latari non poterit, nisi prius terram multo labore confecerit, & tanto magis prosperitatis spem congerit, quanto se amplius desudasse cognouerit. Hoc nimirum est quod dici solet, Vbi vber ibi tuber; vbi mel ibi fel. &

Hieron.
Tom. 4. in
Epist. ad
Virg in
exil. miss.

Semper odoriferis proxima spina rosas.

Cumulatè, aiebat Staurophila, dubitationi meae satisfactum. Alias proinde rationes, si quae sint, libenter excipiam. Pergam igitur, subdebat Christus: *Tentat vos per CRUCES Deus, ut palàm fiat utrùm diligatis eum, an non, in toto corde, & in totà animà vestrà.* In igne enim probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliatiōnis. & numquam audisti, vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulatiōnis. Bonos in deliciis Deus non habet, experitur, indurat, sibi illos praeperat. *Eos autem, quibus indulgere videtur, quibus parcere, molles venturis malis seruat.* Non legisti de iustis vexatis, quid scriptum? *Quoniam Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos se. Tamquam aurum in fornace probauit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos, & in tempore*

Deut. 10, 3

Eccli. 2, 5.

Eccli. 27, 6.

Seneca de

Prouident.

Sap. 3, 5.

erit

erit respectus illorum. Vexati ergo, afflicti, & cruciati Deo digni sunt. Contra, qui non accipit CRVCIS suam, & sequitur me, non est me dignus. Et verè ille miser est, qui in afflictione constitutus nimium tristatur, & Deo non se dignum præbet.

Math. 10,
38.

* Nicetas
Choniates.

Tob. 12,
13.

Chrysoft.
Hom. 1. ad
Pop. An-
tioch.

Verùm, inquiebat Staurophila, quid opus probatione, cum Deus vniuscuiusque nouerit virtutem, etiam si nulla ingruat aduersitas? Non ita probat Deus, respondebat Christus, vt noua ei succedat notitia, sed vt aliis notam faciat iustorum tolerantiam, cui ipse materiam suggerit & occasionem. Ita Tobia dictum: *Quia placebas Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te,* & declararet, non Deo aut Tobia, sed aliis hominibus, quàm excelso animo sustineret aduersa. Et nesciunt plerique quâ mente Sancti Deum colant, & non rarò propter præsentis vitæ felicitatem Deo seruire credunt, sed CRUX & tribulatio facile ostendit, quanto Deo adhæreant amore. Ita diabolus ob temporalia bona Deum à S. Iob coli opinatus est. *Cum enim videret sanctissimum virum valde copiosum & opulentum, nihilq; haberet quod ei accusationis loco obiceret, ad hanc confugit calumniam: Numquid gratis te colit Iob? Circumuallasti interiora & exteriora eius: propter mercedem ille virtutem sequitur, tantâ fruens opulentia.*

Quid

Quid igitur fecit Dominus? Volens demonstrare quod Sancti ipsum non colant propter mercedem, omnem substantiam abstulit, & paupertati tradidit, & in grauem morbum incidere permisit. Et quidem omnibus ille diuitijs circumfusus, quis esset, non multis manifestum erat, postquam verò ipsas velut vestimentum exutus, athleta abiicit, & ad pietatis certamina nudus intrauit: sic spoliatus spectatores omnes perculit, ita vt & ipse Angelorum Dominus super animi eius tolerantia vehementer acclamaret, & victori illi applauderet.

Cognosco nunc Domine, aiebat Staurophila, necessaria esse forium exempla, tum vt eos, prout meriti, veneremur; tum vt ad eorum accendamus imitationem. Subiecit verò Christus: Sed & alteram audi rationem, magna & precipua virtus est patientia; carebit hac iustus, si nihil patiatur aduersi. Est enim patientia, malorum, quæ aut inferuntur, aut accidunt, cum æquanimitate perlatio. * Paternum Deus habet aduersus bonos viros animum, & illos fortius amat, & operibus, doloribus ac damnis exagitat, vt verum colligant robur. Non est arbor solida nec fortis, nisi in quàm frequens ventus incurSAT: ipsa enim vexatione constringitur, & radices certius figit. Marces sine aduersaria virtus: tunc ap-

paret

Lactant. de
Iustit. l. 5.
cap. 23.

* Seneca l.
de Prouid.

paret quantum sit, quantumque valeat polleat,
cum quid p[er]sit patientia offendit.

Prudent. in
Psychom.

Nam vidu[m] est Virtus, quam non patientia
firmat.

Fateor, inquiebat Staurophila, paternum
Dei erga nos animu[m]: sed dura est super
nos manus eius. Quis enim vel à vitrico
continuas expectet vexationes, & non leues
calamitates? Matris, video, aiebat Christus,
requiris blanditias, & foueri sinu, contineri
vmbra[m], numquam contristari, numquam la-
borare, numquam affligi desideras. Num-
quam audisti,

Lucan. l. 9.

Gaudet patientia duris?

Apoc. 3, 19.

vel illud Patris misericordiarum, Ego quos
amo, arguo, & castigo? Hanc rationem in ele-

Seneca l. de

Proident.

ctis suis Deus sequitur, quam in discipulis
præceptores, qui plus laboris ab his exigunt, in
quibus certior spes est. Numquid tu inuisos esse
Lacedæmonijs liberos suos credis, quorum ex-
periuntur indolem, publicè verberibus admo-
tis? ipsi illos patres adhortantur, ut ictus fla-
gellorum fortiter perferant, & laceros ac se-
mianimes rogant, perseverent vulnera præbere
vulneribus. Et verò monasteriorum Præfe-
cti, ut nouisse potes, vix admittunt, nisi durè
exercitatos. Narrat Climacus, fuisse mona-
sterij dispensatorem pudicum & modera-
tum, & mitem ut quis alius. In hunc mona-

Climac.
Grad. 4.
ante med.

sterij

sterij Pater inuectus est absque vllâ causâ, iussitque de Ecclesiâ proijci: Intempestiuè sanè. Climachus cum eum sciret eius criminis, quod Pater obiecerat, in fontem, seorsim Patri illi dispensatoris commendabat innocentiam. Ad quem & ille sapientissimè. Scio, inquit, Pater, sed sicut crudele est ex ore famelici *infantis panem rapere, ita & se ipsum & operarium ledit, qui animas suscipit regendas, nisi illi coronas, quantas illum sustinere posse nouit, horis singulis providere satagat, siue per contumelias, siue per ignominias, siue per obiectiones, siue per ludibria.* Quòd si Cœnobiarcha ritè, ac ordine facit, quando infontes etiam contumelijs exercet; cur amplissimi monasterij Pater, orbis gubernator Deus, qui Oceano & celo velut muris clausum continet monasterium suum; cur hic, inquam, magnus Pater iniquè faciat, si filios suos fame, morbis, egestate, iniurijs exerceat? Denique, ne diutius te traham; & ideò CRUCES à Deo immittuntur vt coronæ & præmia vobis augeantur. Quantum enim tribulationes intenduntur, tantam & retributiones ampliuntur. Imò & amplius. *Non enim sunt Rom. 8, 18. condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in vobis.*

*Drexel in
Gymnas.
patient.
part. 1. c. 2.

CA-

Pondus et statera iudiciora Dñi sunt. Prou. 16, 11.

CRVX sua quemq, manet, certo quā pondere sumamus
Arbiter ex magno mittit amore Deus.

CAPVT VII.

*Cuiusque viribus CRUCEM à Deo
contemperari.*

Pondus & statera iudicia Domini sunt.
Proverb. 16, 11.

*CRUX sua quemque manet, certo quam ponde-
re summus
Arbiter ex magno mittit amore Deus.*

RGVTARI hîc rursus occœpit
Staurophila, & Cùm dispar, in-
quiebat, humanarum virium sit
robûr, vt quod vni leue, aut non
admodum graue, alteri videat-
tur longè grauiissimum, scire velim, quem-
admodum omnes CRUCI baiulandæ apti
esse queant. Multi enim sunt debiles, infir-
mi, & sibi ipsis graues: & quî, quæso, teneræ
virgines, pueri, & puellæ CRUCIS onus ge-
stabunt? Erras Staurophila, inquiebat Chri-
stus, & crasse admodum. Si enim credis
Deum esse sapientissimum, imò ipsam sa-
pientiam, quomodo CRUCEM imponat,
quæ ferentis excedat vires? An non legisti: *1. Corinth.*
Fidelis est Deus, qui non patietur vos tentari
suprà quàm potestis. & Si enim homines suis in-
mentis

*10, 13.
Ephræm
Treat. de
Patient.*

D

mentis non plus oneris imponant quàm ferre queant, multò minùs plus tentationum aut afflictionum imponet Deus, quàm ferre possint.

Francisc.
Labat. tit.
Tribul. 7

Nouit nauclerus certo pondere nauem si burrà onerare, ne æquo leuior, ventorum tempestatibus transuersum eat; & tamen non ita prægrauat, vt demergatur in profundum: non secùs Deus CRVCES & tentationes amicis suis immittit, ne leui flatus abripiantur, sed vt prosperè æternæ gloriæ portum attingant.

Fateor Domine, inquiebat Staurophilus errorem meum, & insipienter locuta sum. Sed ne graue, quæso, sit, erudire inscitiam

Ps. 93, 12. meam: *Beatus enim quem tu erudieris Domine*

Sap. 11, 21. *ne. Cui Christus: Deus, qui iuxta sapiens ac iustus, omnia in mensura, & numero, & pondere disposuit. Nouit ille exactissimè*

Horat. de
Arte Poët.

quid ferre recusent

Quid valeant humeri,

ideoque afflictiones & pœnas æquâ explorat mensurâ; ne CRVX iusto longior aut breuior alicui immittatur. Dinumerat ille quo huic, quot illi, & quâ serie CRVCES assignandæ: appendit prætereà, velut in bilance, ex vnâ parte cuiusque CRVCIS pondus, & patientis vires ex alterâ; atque ita vtraque attemperat, nihil vt ultra vires immittatur. An

Psal. 9, 6. non David ait: *Cibabis nos panem lacrymarum,*

& potum dabis nobis in lacrymis in mensurâ?

* *Dat in mensurâ, non supra mensuram, ne sine moderatione mensuræ, præ cumulo homines gravarentur, & sustinere non possent.*

* Ambros.
in Pl. 118.
Odon. 20

An non Deus olim decreuit, ut pro mensurâ peccati, sit & plagarum modus? Iam & de numero quàm sollicitus est, cum vetat quadragenarium excedi? Et quid est quod pauidi filij hominum reformidatis? nam & capilli

Deut. 25, 2
Ibid.

capitis vestri omnes numerati sunt, & ne vnus quidem de capite vestro peribit, nisi ex præscripto Dei. In pondere quoque, spirituum ponderator, CRUCES disponit, ut iusti ponderis rependat in cælo coronas. Id enim

Luc. 12, 7.

quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis vestræ, supra modum in sublimitate æternum gloria pondus operatur in vobis.

Luc. 21, 18.
Prou. 16, 2.

Et erit aliquis, qui queri possit, grauius sibi onus imponi, quàm sustinere valeat? Homo id faciat, cui robur ferentis ignotum; aut si notum, crudelis erit, si fecerit. Non cadit hoc in Deum optimum & sapientissimum.

2. Corinth. 4, 17.

Equidem id credo, Domine, aiebat Staurophila; sed nescio quomodo semper querula caro submurmuret, & grauiora se, quàm reuera possit, ferre existimet. Sapientia carnis, respondebat Christus, mors est, nec bene de bonitate Dei iudicat. Disce vel ab Agonothetis quid de Deo sentire debeas:

D 2

nam

Origen.
de Princip.
lib. 3. c. 2.

nam sicut hi qui agonibus præsumunt, eos qui ad certamen veniunt, non æcumque, neque fortuito inter se signunt inire certamina, sed diligenti examinatione, prout viderint corpora vel aetates, æquissimâ comparatione iungent illum cum illo, ut pueros cum pueris, viros cum viris. Ita intelligendum est de Deo, qui homines, qui in hos humana vita descendunt agones, iustissimâ ratione dispenset, secundum rationem vniuscuiusque virtutis, quam ipse solus agnoscit; ut alius quidem pugnet aduersus carnem, tali & tanto tempore, alius verò non tanto: tum ut alius resistat aduersus inimicam potestatem hanc vel illam, alius aduersus duas vel tres simul. Non vno modo vasorum exploratur integritas: solidiora grauiori ictu, fragilia leuiore tanguntur. Artifex vitrum extremo vix digito tangit, argenteum scyphum malleo percutit, campanam verò prægrandi plectro, & quæ libras aliquot appendat, fortissimè pulsatur, securus periculi propter metalli soliditatem. Non secus Patet cælestis pro virium mensurâ CRVCES & tribulationes immittit. Vitreos & fragiles homunciones benignius habet, fortes verò & probatæ virtutis durius tractat. Nihil igitur metuendum, ne grauior alicui imponatur CRVX, cum à paternâ Dei manu omnes æquè descendant.

Domine, inquiebat Stauropraxilla, quotiescumque vel ægrotis viso, vel cum afflictis loquor, antiqua hæc eorum & quotidiana est querela, manum Dei grauem esse super eos, seque sustinere non posse. Homines, respondebat Christus, loquuntur vt homines; sensuum iudicium sequuntur; ad Deum, sine quo permittente aut immittente nulla venit afflictio, oculos non attollunt. Nec cogitant à Patre eam venire, & sapientissimo, & benignissimo, & moderatissimo. An tu existimas hunc Patrem subito furore aut iracundiâ concitum neque videre, neque intelligere, neque attendere quem percutiat? quot, quamque graues, aut diuturnas CRUCES immittat? Non ita agit, in neminem furit, neminem suorum despicit; sed vniuscuiusque virtutem dispicit, cuiusque robur velut ad trutinam examinat & explorat. Vidit ille ab omni æternitate, has illasve corporis ærumnas, afflictiones, dolores, huic & illi profuturas, ideoque prudenter admodum decreuit, vt hoc aut illo anno, mense, die, aduersitas quædam contingeret, quæ animæ salutem promoueret. Noli igitur, filia mea, expauescere, noli durum vocare Patrem, qui per Prophetam suauissimè ita te consolatur: *Noli timere, quia redemi te, & vocavi te nomine tuo; meus es tu. Cùm transieris per aquas,*

Isai. 43. 1.

tecum ero, & flumina non operient te. Cum ambulaueris in igne, non comburèris, & flamma non ardebit in te. Quia ego Dominus Deus tuus sanctus Israël.

CAPVT VIII.

Voluntatem omnino firmam ad CRVCIS
baiulationem adferendam: significasse
Christum, cum dixit:

Si quis vult venire post me.

Matth. 16, 24.

Luc. 9, 23.

CRVCEM ferendam omnibus proponens, dixisti: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat CRVCEM suam.* Cum CRVX adeò necessaria sit, nullâ vt arte, nullâ vt industriâ eam effugere liceat? velint igitur nolint homines, CRVX omnibus perferenda videtur.

Chrysof.
de Adorat.
Cruc. &
Hom. 6.
in Matth.

Ita quidem, respondebat Christus, sed nolui ego vllam necessitatem verbis meis adiungere, nec dicere, *Velitis nolitis, hoc vobis per-*

ferendum est, sed, si quis vult me sequi. Non vim affero, non cog: sed sui quemque iudicij ac voluntatis Dominum facio, quorum CRUCEM suam mei amore velit ferre, ob eamque causam dico, si cui in animo est me sequi. Nam sicut qui vim facit, plerumque auertit; sic qui liberos audientes constituit, multo magis attrahit. potentior est oratio mitis, quam violenta. Atque id expendas, Staurophila, me non tam ad CRUCES, afflictiones & onera, nec ad supplicia & pœnas (ut cogere mihi opus sit) quam ad ineffabilia bona conuocare; quorum ea natura est, ut facile per seipsa vos inuitare possint. Magna enim sunt quæ retribuo, ac talia, ut ultro ac sponte homines ad ea concursuros dubitare non debeam. Non enim si quis aurum atque argentum proponeret, vim inferret; quanto igitur magis in celestibus bonis inferenda non est? Et certè si rerum ipsa natura non persuadet, & nisi sponte curras, nec accipere quidem digna eris.

Nimirum propter hoc ipsum, inquebat Staurophila, arbitrata sum, neminem fore, qui, si rectè expenderet, CRUCIS detrectaret consortium. Qui enim sequitur te, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vite: & quid, quæso, quærunt homines, quod non inueniant in TE. Honores ambiunt & gloriam? Gloria magna est sequi Dominum.

D 4

Quæ-

Idem Homil. 56. in Matth.

Ioan. 8. 12.

Eccli. 23. 38.

Pl. 15, II.

Quærent *vos* voluptates? *delectationes in dextera tuâ usque in finem.*

August.
Serm. 111.
de Temp.

Non omnes respondebat Christus, capiunt verbum hoc: iunt enim (prò dolor!) sunt multi, quod pessimum est, qui durissimum & amarissimum auaritiæ iugum cum multis laboribus volunt ferre, & dulce iugum meum, & onus leue dissimulant humeris suis imponere, malunt cum multis peccatis sub sarcinâ graui succumbere, quàm iugum meum, quod eos potest in caelum eleuare, suscipere. Fateor, aiebat Staurophila, ita agunt peccatores: sed tamen pietatis amantes, serui tui, prompto vt arbitror, animo ad CRUCEM se accingunt.

Thomas
à Kemp.
lib. 2. de
Imitat.
Christi,
cap. 11.

Crede mihi filia, aiebat Christus, habeo ego nunc multos amatores regni caelestis, sed paucos baiulatores meae CRVCIS. Multos habeo desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Omnes cupiunt mecum gaudere, pauci volunt pro me aliquid sustinere. Multi me sequuntur vsque ad fractionem panis, sed pauci ad bibendum calicem passionis. Multi miracula mea venerantur, pauci ignominiam CRVCIS sequuntur. O quàm pauci, Staurophila, post me ire volunt, cum tamen ad me peruenire nemo sit qui nolit! Volunt omnes me frui, at non ita & imitari: conregnare cupiunt, sed non compati. Non curant querere, quem tu
men

Bernard.
Serm. 21.
in Cant.

men desiderant inuenire, cupiunt te consequi, sed non sequi.

Et vnde, quæso, hoc mi Domine? aiebat Staurophila. Cui ille: Nimirum contingit passim, quod Sapiens ait: *Vult & non vult piger.* Quæris, quid hoc? *Imperare vult piger cum Christo, non subesse pro Christo: præmium amat, non prælium.* coronam desiderat sine certamine, sine sudore gloriam, sine CRUCE, sine tribulatione regnum cælorum.

Vnde autem, aiebat Staurophila, hæc voluntatis, quam experimur in homine lucta? An fortè vnâ habet voluntatem quæ velit, & alteram quæ nolit? Et vnde hoc monstrum? & quare istud partim velle, partim nolle? *Imperat animus ut moueatur manus; & tanta est facilitas, ut vix à seruitio discernatur imperium: & animus, animus est, manus autem corpus est. Imperat animus, ut velit animus, nec alter est, nec facit tamen. Vnde hoc monstrum? & quare istud? imperat, inquam, ut velit; qui non imperaret nisi vellet; & non fit quod imperat.* Non monstrum est hoc, ô Staurophila, respondebat Christus, sed *egritudo animi; quia non totus assurgit, veritate subleuatus, consuetudine prægrauatus.* & ideò non ex toto vult, nec ex toto imperat. Nam in tantum imperat, in quantum vult: & in tantum non fit quod imperat,

Prou. 13, 4.
Hieron. in
cap. 13.
Pouerb.

August.
l. 8. Con-
fess. c. 9.

Ibid. con-
seq.

in quantum non vult. Sunt ergo velut dua
 voluntates, quia vna earum tota non est; &
 hoc adest alteri quod deest alteri. Ita quando
 que cum aternitas delectat superius, & tem-
 poralis boni voluptas retentat inferius, ea-
 dem anima est, quæ non totâ voluntate illud
 aut hoc vult; & ideo discerpitur graui mole-
 stia, dum illud veritate proponit, hoc familia-
 ritate non deponit. Sed & ipsa, Domine, aie-
 bat Staurophila, hoc nonnumquam expe-
 rior, quòd dum vel maxime & ferio aliquod
 volo bonum, nescio quàm leuiter vel omit-
 ram, vel in aliud differam tempus: adeò vt
 bono proposito perquam raro effectus re-
 spondeat. Hæc, aiebat Christus, imbecillitas
 humanæ mentis, quæ omni vertumno mu-
 tabilior est. Hæc inconstantia voluntatis in
 bono, quod vtrumque concupiscit, nec ta-
 men generosè profequitur. Simulachrum
 id dixerim potius, quàm veram voluntatem,
 tantum enim abest efficaciter vt velit, quod
 velle in speciem se fingit, vt potius nolle di-
 cenda sit. Vidistin' aliquando Herculem in
 ostijs depictum, clauâ instructum, quam in
 obuium quemque vtraque manu validissi-
 mè vibrare viderur, neminem tamen percu-
 tit, neminem vel leuiter tangit, etiamsi mil-
 lies id velle videatur? Huic tepidi homines
 prorsus simillimi, semper volituriens, verè
 num-

numquam volentes. *In imagine pertransit* Psal. 38, 7.
homo. Proficisci velle videtur, non profici-
 scitur: molitur ambulare, non plus ambulat
 quàm homo pictus. Hoc igitur primum
 disce, Staurophila, in VIA CRVCIS primam
 curam hanc esse, vt magno animo, vt effica-
 ci voluntate velis venire post me. *Nam non* August.
solum ire, verum etiam peruenire ad me, nihil 18. Con-
est aliud quàm velle ire; sed velle fortiter & fess. cap. 8.
integre, non semisanciam hac atque hac ver-
sare & iactare voluntatem, hac parte assurgen-
tem, cum aliâ parte cadentem luçantem. Lau-
 dati sunt Israëlitæ, qui *in totâ voluntate qua-* 2. Paralip.
sierunt Deum, & idèd eum inuenerunt, qui- 15, 15.
 bus & Dominus præstitit requiem per cir-
 cuitum: hos sequere, hos imitare.

Mox Staurophila, *Concupiuit*, inquebat, Ps. 118, 20.
anima mea desiderare viam iustificationum
 tuarum, REGIAM VIAM CRVCIS, viam salu-
 tis; sed quis dabit mihi vt velim validius, &
 vt quod volo, valeam? *Sine me*, aiebat Chri- Ioan. 15, 5.
 stus, *nihil potes facere*, & nequaquam per-
 uenies ad me, nisi gradiendo post me: & ne
 hoc quidem, nisi adiuta à me. Quid igitur
 opus, nisi vt traharis post me, & dicas, *Trabe* Cant. 1, 3.
me post te, in odorem unguentorum tuorum
curremus. Ita, quæso, aiebat Staurophila, mi-
 hi contingat Domine; & qui dixisti, *Ego* Ioan. 12,
cùm exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad 32.

me-

Bernard.
Serm. 21.
in Cant.

meipsum, ~~et~~ quoque trahe, trahe, inquam,
me post te, ut conuersationis tuæ valeam ve-
stigia sequi, & possim emulari virtutem, nor-
mam tenere vitæ, & morum apprehendere di-
sciplinam. Da mihi semper tuis inhaerere vesti-
gijs, ac sequi te quocumque ieris: quoniam VIÆ
tuæ, VIÆ pulchræ, & omnes semitæ tuæ paci-
ficæ. Trahe quodammodò inuitam, vt fa-
cias voluntariam. Trahe torpentem, vt red-
das currentem. Trahe me, inquam, & cur-
remus post te: non ego sola, sed & sorores
adolescentulæ meum: dabo enim operam
vt & illas adducam, & vnâ mecum suauis
CRVCIS subeant iugum.

Eia, inquit Christus, quantum spei tibi
est in sororibus tuis? an non illæ proteruè re-
stiterunt tibi? vt ne quidem ad cultum
CRVCIS adhibendum te comitari voluerint,
hinc enim in auia hæc præcipitata es, & tu
nunc eas adducas, vt CRVCIS huic non vno
die, aut altero, sed quotidie baiulandæ hu-
meros supponant? Staurophila, verbo di-
cam, non facient. Confidentia tamen mihi
multa est, inquit illa, quòd, auditis omni-
bus, quæ locutus est Dominus ad cor an-
cillæ suæ, facile in meam ituræ sint senten-
tiam. I verò, aiebat Christus, periculum
fac; ego autem scio quòd neuiquam con-
sentient; Noui enim durissimam ceruicem
earum:

earum: sed vade, adduc eas, et in unum in-
tereà expectabo diem, cum hac horâ hîc
rursum adero, vt in VIA CRVCIS deinceps
instruaris. Dicebat hæc Christus, cum sub-
itò Staurophila eum disparuisse vidit, & se
non longè à suburbanò constitutam.

Inimici CRVCIS Christi. *Philip. 3, 18.*

*Quid fugis hinc? animo placet haud peritura voluptas
Nulla, vel huc ducet te CRVCIS vna VIA.*

CAPVT IX.

Voluptati studentes CRUCEM fugere.

Inimici CRUCIS Christi. Philipp. 3, 18.

*Quid fugis hinc? animo placet haud peritura
voluptas?*

Nulla, vel huc ducet te CRUCIS vna VIA.

DISCRUCIABANTVR animo so-
rores, anxie quidnam Stauro-
philæ accidisset, quæ integro
die & nocte iam abfuisset.
Vna, abeitrasse, & per siluam
vagari suspicabatur: altera, quod sola reli-
cta esset, indignabundam domum repetiisse,
& querelam apud patrem fortè deponere
affirmabat. Hæc dum loquerentur, inopi-
natò ingressa est Staurophila, omnium sanè
admiratione & gaudio, vbi magnâ statim
contentione quesitum, vbinam hesisset hac-
tenus, quid actum, quomodo in villam re-
diisset. Illa, honesto nò mine moram suam
excusans, & nescio quid prætexens, sorores
in partem seuocat, & prolixo sermone Chri-
sti apparitionem, suauissimum colloquium,
explicatam vitæ æternæ semitam exponit;
quanta denique gaudia, quot voluptates,
quos

quos homines illi consequantur qui VIAM
 illam sedulo perambulauerint : se proinde
 venisse, vt sorores tantæ felicitatis haberent
 socias. Illæ more suo se excusare, promissa
 illa dicere incerta, visionem, præstigias & illu-
 siones vocare; tandem absolute recusare
 propositum iter suscipere: contra Stauro-
 phila precibus & obsecrationibus id agere
 saltem in conspectum speciosissimi Iuuenis
 & colloquium venire ne detrectent; habere
 illum verba vitæ æternæ, penetrantia vsque
 ad ipsam animam, quam non difficile
 possit conuertere, & ex nolente facere vo-
 lentem. Multis vtrò, citroque habitis ser-
 monibus, spondent tandem comitatum, siue
 vt curiositati indulgerent, siue vt Staurophi-
 læ aliquousque gererent morem. Ad conde-
 ctum igitur veniunt locum, vbi statim ful-
 gentissimâ facie Christus adfuit, & compen-
 diò regni cælestis gaudia exposuit: verum
 ad ea non nisi per CRUCEM aiebat, pate-
 ritur aditum; proinde hortari se hanc breui tem-
 pore susciperent, quæ eis eam allatura esse
 voluptatem, quam *oculus non vidit, nec auris
 audiuit, nec in cor hominis ascendit.* Plura in
 hunc sensum dicebat, cum subito Hilaria
 Et hoc scilicet est, quod non vanè suspi-
 cabar; nihil scilicet hîc nisi tetrica & tristitia me
 audituram: neque ego, bone Iuuenis, tam
 infi-

1. Corinth.
 2,9.

insipiens fuerim, vt omnibus huius vitæ voluptatibus me exuam, propter nescio quam alterius & melioris vitæ expectationem, CRUCEM ego amaui numquam, nisi quæ in argenteis vel aureis fulget nummis, aut quæ aureorum aliquot millium quotannis adferat reditus. Tuam verò CRUCEM, longam illam & laboriosam, ego tenella haudquamquam susceperim.

Et, Nolis tu, filia, inquiebat Christus, breui CRUCE redimere æternam? nolis labore non admodum longo regnum obtinere æternum? nolis pro animæ salute exiguum aliquem ferre dolorem? Quàm vulgatum est illud:

Vt corpus redimas, ferrum patiaris & ignes; Ouid. lib. 6.
De remed.
amor.

Arida nec sitiens ora lauabis aqua:

Vt valeas animo, quidquam tolerare negabis?

At pretium pars hæc corpore maius habet.

Quid igitur?

Te totam vt salues, sit graue ferre CRUCEM?

Eheu, inquiebat Hilaria, *durus est hic ser-* Ioan. 5, 61.

mo, & quis poterit eum ferre? At durius, in-

quiebat Christus, audire, *Ite maledicti in ignem æternum.* Meliora spero, regerebat Hi- Matth. 25,
41.

laria, neque enim frustra in Deum credo, & Christianis initiata sum sacris.

Nihil proderit, respondebat Christus, *mortua sine operibus fides.* & si Christiana es, Iac. 2, 20.

E . . . quid

August. in
Psalm. 55.

quid Christi CRUCEM refugis? Nullus scilicet
uuis Christi sine tribulatione. *Si putas te non*
habere persecuciones, nondum cœpisti esse Chri-

stiana. Illa rursus: Dura res est dolor, CRUCEM
cruciatus. Imò tu mollis es, regerebat Christus

stus, quæ nihil ferre consueuisti. Cui ille

Non ego sola, sed pauci admodum dolori

rem ferre potuerunt. Et Christus: Esto

paucis; *multi enim uocati, pauci uerò electi*

16. & pusillus est grex, cui Pater cœlestis regnum

dabit æternum. Repetebat Hilaria consu-

tam cantilenam:

Tibull. l. 3.
Eleg. 2. *Non ego firma satis: non hæc patientia nostra*

Ingenio: frangit fortia corda dolor.

Et quid possum? ualem me, Domine, natura

formauit. Naturam, aiebat Christus, in-

mare noli, illa fortes genuit. Vince natura

ram, ut uolenta cælum rapias. Et cur dicis

non posse? dic potius, nolle. nam

Quid. l. 2.
De remed.
amor. *Posse pati facile est, tibi ni patientia desit.*

Omnia sanè potes in Deo, qui te confortat.

Et quàm multi pueri & puellæ, iuuenes

& uirginæ, senes cum iunioribus, relictis om-

nibus, CRUCEM acceperunt, & per varias

tribulationes intrauerunt in regnum cælo-

rum? *Tu uerò non poteris, quod isti & istæ*

August. l. 8.
Confess.
cap. 11. *An isti & istæ in semetipsis possunt, & non in*

Domino Deo suo?

Nescio, inquit Hilaria, quæ illis mens,

quæ

quæ fortitudo animi fuerit: mihi certum est omnibus modis CRUCEM fugere. vix enim vel hunc sermonem sustineo. Quid hoc est, inquiebat Christus, ad te tibi exosa salus, vt VIAM eius abijcere statuas? tam horrida tibi CRUX, vt verbum eius te in fugam conijciat? Attende, quæso, quid Apostolus Andreas iam iam crucifigendus fecerit, quid dixerit, & quàm grata ei CRUX fuerit. *Videns enim paratam eminus CRUCEM, nequaquam, (vt exigere videtur mortalis infirmitas) facies eius expalluit, nequaquam sanguis eius gelatus est, non steterit coram, aut vox faucibus hæsit, non contremuit corpus, nec mens turbata est, non recessit (vt assolet) intellectus: ex abundantia cordis os locutum est, & charitas, quæ feruebat in corde, quasi scintillas quasdam ardentissimas emittebat in voce. O CRUX, inquit, diu desiderata, & iam concupiscenti animo preparata, securus & gaudens venio ad te, ita & tu exultans suscipias me discipulum eius, qui pependit in te, quia amator tuus semper fui, & desideravi amplecti te. Obsecro te, aiebat Hilaria, homo est qui loquitur hæc, an Angelus, aut noua aliqua creatura? Homo, inquiebat Christus, planè similis vobis passibilis: nam passibilem eum passio ipsa testatur, quâ appropinquante tam letabundus exultat. Vnde ergo, subdebat Hilaria, in homine noua hæc*

Bernard.
Serm. 2. de
S. Andrea.

exultatio & letitia hæctenus inaudita? unde
 in tantâ fragilitate tanta constantia? unde
 homine tam spiritalis mens, tam feruens cha-
 ritas, animus tam robustus? Non à seipso, ce-
 cebat Christus, hæc inerat ei virtus, domi-
 hoc perfectum erat, descendens à Patre lum-
 num, ab eo utique qui facit mirabilia magis
 solus. Planè spiritus erat, qui adiuuabat infir-
 mitatem eius, per quem diffundebatur in cor-
 ipsius fortis charitas ut mors, imò & forte
 morte. Spiritus enim Dei super mel dulcis,
 ut ne ipsa quidem dulcedini eius præuale-
 queat amarissima licet mortis amaritudo.

Ego verò, aiebat Hilaria, hoc spiritu defen-
 tuta, quid mirum si molestam sentiam,
 exosam habeam CRUCEM? Totâ sollicitu-
 dine, aiebat Christus, quæras hunc spiritum
 nam qui querit, inuenit; & necesse profecto
 est hoc spiritu ornari. Quicumque enim
 spiritum Christi non habet, hic non est eius.
 Non capio ego, subijciebat Hilaria, neque
 cupio hunc spiritum, qui ad dolores, CRU-
 CES, & angustias quærendas impellit: expec-
 tant eum, & expectent quicumque velint.
 ego sanè lætitiæ nihil, lethi autem in eo in-
 uenio plurimum. Nolo proinde quidquam
 de eo ampliùs audire. Dixit hæc, & simul se
 coniecit in pedes; cùm Christus ad Stauro-
 philam: Ecce hoc est quod prædixeram.

Iacob. 1.
 17.
 Pl. 135, 4.

Rom. 5, 5.
 Eccli. 24,
 27.

Rom. 8, 9.

noui enim quàm pauci sint qui contendant
 CRUCEM tollere, & intrare per angustam
 portam. An non bonus ille adolefcens, qui
 bono animo me accedebat, dicens: *Magister*
bone, quid boni faciam vt habeam vitam eter-
nam? cum audisset, *Si vis perfectus esse, vade,*
vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis
thesaurum in celo, & veni sequere me; abijt
tristis? Ita nimirum difficile est, diuites &
 voluptati studentes intrare in regnum cælo-
 rum. Quid ergo? inquiebat Staurophila,
 propter neglectam CRUCEM æternum dam-
 naretur foror, nec spes vlla esset salutis?
 Quid me interrogas? respondebat Christus;
 interroga Apostolum meum quid de illis
 sentiat. an non audiuisti cum lacrymis di-
 centem: *Multi enim ambulant, quos sæpè di-*
cebam vobis (nunc autem & flens dico) INIMI-
COS CRVCIS CHRISTI, quorum finis interi-
tus: quorum Deus venter est, & gloria in con-
fusionem ipsorum, qui terrena sapiunt. Viden
 verò cur inimici sint CRVCIS? quia nimirum
 voluptati indulgentes, ventrem Deum fa-
 ciunt, terrena sapiunt, neglecto cælo. Quid
 igitur hinc consequens, nisi vt finis eorum sit
 interitus, & perditio æterna? Sic nimirum
 qui creaturam sibi facit Deum, numquam
 fruetur Creatore, & vero Deo.

Matth. 7,
13.Matth. 19,
16.Philipp.
3, 18.

Verbum CRVCIS pereuntibus stultitia
est.

1. Corinth. 1, 18.

CRVX humilis sapit haud altum sapientibus; illam
AsF aride, celum cui sapit, ille capit.

CAPVT X.

Honoris cupidos CRUCEM spernere.

Verbum CRUCIS p̄reuntibus stulti-
tia est. 1. Corinth. 1, 18.

CRUX humilis sapit haud altum sapientibus,
illam
Ast auide, celum cui sapit, ille capit.

TONITA ad hæc Staurophila,
altum ingemiscebat; & ad al-
teram conuersa sororem, Ne,
oro te Honoria, fugitiuã hanc
imiteris, quæ nõ tam se à CRV-
CE, quàm à IESV, & salute elongauit æternã.
Age nunc ingenuitatem nobilitatis tuæ co-
gita, & generosè CRUCEM suscipe, vt in æ-
terna tabernacula, quò illa ducit, suscipiare.
At illa fastu tumens, Egone verò, inquit, in-
famem stipitem, seruile supplicium, arbo-
rem fatalem, infelix illud lignum, ignobi-
lem trabem, nobilis virgo in humeros sus-
tollam? *Nomen ipsum CRUCIS* (ait eloquen-
tiæ parens) *absit non modò à corpore ciuium* Cicero pro
Romanorum, sed etiam à cogitatione, oculis, Rab.
auribus. Harum enim omnium rerum non so-
lùm

72. REGIÆ VIÆ CRVCIS

lumen euentus atque perpesio, sed etiam conditio
expectatio, mentio denique indigna ciue Ro-

Minutius
Felix in
Apologet.

manorum atque homine libero est. Vt quid ex
go CRVCIS lignum velut pretiosum monile
gestabo, quæ non nesciam, Cæcilium CRV-
cis ligna feralia Octauio obiecisse?

Quid Est quod loqueris, soror? aiebat
Staurophila, aut quid frustra Gentilium al-
legas dicta? quasi verò nescias, CRVCIS li-
gnum decorem ex membris Domini suscepisse
nec infamis stipes CRVX, aut fatalis arbor
sed inter omnes arbor vna nobilis,

Acta S. An-
drææ.

Venantius
Fortun. in
Hym.

*Arbor decora & fulgida,
Ornata Regis purpurâ,
Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.*

Quid infaustam nominas arborem, quæ
verè

*Beata, cuius brachijs
Præmium pependit sæculi?*

Seneca
Epist. 121.
Liuius l. 4.
Sibylla
apud So-
zomen.

Infelix vocas lignum, cum Senecâ & Liuius
quod melius cum Sibyllâ diceres,
O lignum felix, in quo Deus ipse pependit!
& cum Ecclesiâ:

lib. 2. c. 1.
Venant.
Fortun.
in Hym.

*Dulce lignum, dulces clauos,
Dulce pondus sustinens.*

1. Corinth.
1, 18.

Lignum CRVCIS contumelijs dignum vi-
sum est inimicis, ijs autem qui salui fiunt, id
est, nobis, verbum CRVCIS Dei virtus est.

Quid

Quid verò nobilitatem iactas? cùm summa ingenuitas ista sit (vt S. Agatha dixit) in quâ seruitus Christi comprobatur. Sancta illa nobilissimis vtrâq; natalibus, ab ignobili gaudens trahebatur ad carcerem, & exultans dicebat: *Ancilla Christi sum, ideò me ostendo seruilem habere personam. Multò enim præstantior est Christiana humilitas & seruitus, Regum opibus ac superbiâ.* Et verò tu nunc videris cui seruias, Christo an dæmoni, virtuti an peccato. *Qui enim facit peccatum, seruus est peccati.* Et quis est qui non peccet? *In multis sanè offendimus omnes.* Proinde vel hoc nomine CRUCEM refugere non oporteret. Nam fugitiui olim serui, aut aliàs flagitiosi, si commeritum supplicium illis condonaretur, in signum ignominie CRUCEM vestibis insertam aut depictam deferebant, ynde Cruciferi aut Cruciarij dicebantur. Cur ergo tu, quæ æternam non semel commerita es CRUCEM, non feras temporariam, si illa pro hac tibi condonetur?

Breuiar.
Rom. in
eius Festo.

Ioan. 8, 34.

Iac. 3, 2.

Ita Daniel
Malonius
in Hist. de
Christi
stigmati-
bus Sindo-
ni impres-
sis c. 4. n. 5.

Tu quidem Staurophila, inquebat Honoria, importuna concionatrix es: sed mihi nõ persuaseris. Tu, vt lubuerit, & Crucifera, & Cruciaria, & discipula CRUCIS esto; ego hanc infamiam numquam admifero. Dixit hæc, & petulantissime simul insiliit in subiectam CRUCEM, probris illam & conuitiis

E s

exci-

excipiens & quod maxime indignum, etiam
conspuitans.

Leo Ser. 2.
de Resurr.

Philipp. 4.
5.

Leo Serm.
4. de Pass.

August.
Tract. 117.
in Ioan.

At Christus immemor iniuriæ, memor
clementiæ, vtramque sic affatus est: *Si magna
pietatis sacramentum intelligitis, & quod pro
salute humani generis ego unigenitus Dei Fi-
lius gessi, aduertitis, hoc, quæso, sentite in vo-
bis, quod & in me Christo Iesu, cuius humili-
tas nulli aspernanda diuitum, nulli est erube-
scenda nobilium. Nec enim in tantum proueli
potest qualibet felicitas humana fastigium, ut
æstimet sibi pudendum, quod ego manens in
formâ Dei Deus, non sum arbitratus indignum.*
Et quid gloriaris de nobilitate, cum ego sim
Rex Regum, & Dominus dominantium; qui
tamen CRUCEM idcirco elegi, ut in eâ tota
diabolicæ dominationis contereretur aduersi-
tas, & de elatione superbiæ victrix humilitas
triumpharet. Subieci humeros CRUCI, &
coram toto mundo eam baiulaui, ut sequen-
tibus me præberem exemplum. Quid enim?
Grande profectò hoc fuit spectaculum! sed si
spectet impietas, grande ignominie documen-
tum; si pietas, grande fidei munimentum.
Rursum, si spectet impietas, videt Regem pro
virgâ regni, lignum sui portare supplicij: si
pietas, videt Regem baiulantem lignum ad se-
metipsum figendum, quod fixurus fuerat in
frontibus Regum; in eo spernendus oculis im-
piorum,

*piorum, in quo erant gloriatura contra sancto-
rum. Cui ergo deinceps intolerabilis videbi-
tur CRUX, quam Rex gloriæ non duxit sibi
ingloriam? an non prorsus intolerabilis im-
pudentiæ est, ut ubi sese exinaniuit maiestas,
vermiculus infletur & intumescat?*

Audiebant hæc quidem ambæ, dispari ta-
men euentu: Honoria enim his sermonibus
exasperata, cum indignatione recessit; Stau-
rophila verò intimè compuncta, nihil præ-
texere sciebat præter humanam infirmita-
tem, & apparens dedecus. Et quis, inquit, est
Domine, qui illustri loco natus ludibrio se
haberi patiatur? Quid? inquebat Christus,
an non audisti, ut Dauid ob pietatis cultum
à Michol irrisus fecerit? & quid dixit ille?

Ludam, inquit, & vilior fiam plusquam factus 2. Reg. 6.
sum, & ero humilis in oculis meis. Bonus hic, 22.
ô filia, ludus, quo Michol irascitur, & Deus de- Bernard.
lectatur. Bonus ludus, qui hominibus quidem Epist. 87.
*ridiculum, sed Angelis pulcherrimum spectacu-
lum præbet. Bonus, inquam, ludus, quo effi-
ciuntur serui mei opprobrium abundantibus,
& despectio superbis. Nam reuera quid aliud
secularibus, quàm ludere videntur, cum, quod
ipsi appetunt in hoc seculo, illi contrà fugiunt;
& quod ipsi fugiunt, illi appetunt?*

Pulchrum hoc exemplum, inquebat Stau-
rophila, sed antiquum; & hodie plures in-
uenias,

uenias, qui Michol ad viuum repræsentem
quàm qui Dauidem. Ica est, aiebat Chri-
stus, sed non defuerunt posterioribus etiam
sæculis illustres personæ, contemptus sui
lustrissima exhibentes testimonia: accip-
vnum in Rege mirandum, & imitandum
Cum in palatio iuxta Ecclesiam B. Petri Apo-
glorum Rex Eduardus aliquando morare-
tur, superuenit quidam vir, Hibernicus ge-
nere, pedis vtriusque priuatus officio. Ner-
enim in poplite contracti, ad posteriores cor-
poris partes crura retosierant, tali natibus
inhaeserant, immerisque carnibus pedum ar-
ticuli, à lumbis eius & deorsum corpus om-
ne peruerterant: porrectis ad terram mani-
bus, & scamnis suppositis repebat, & factus
sibimetipsi grauis, trahebat se post se. Hu-
videns Regis cubicularium, ait ad eum: Hu-
goline, non me respicies, nec misereberis,
nec mouebit te mea tanta calamitas? Et ille
Quid me vis facere? Cui pauper, Sexies, in-
quit, Apostolorum limina repens (vt cernis)
visitauit, & sanitatem necdum promeruit.
Quam tamen mihi Apostolorum Princeps
non negauit, sed distulit, socium in hoc mi-
raculo habere volens Eduardum, quem sibi
nouit in omnibus esse deuotum. Ab ipso
enim Apostolo in mandatis accepi, Regem
adire, vt me suo sacro subuectum dorso ad-

Ealred. in
Vitâ sancti
Eduardi.

Ecclesiam eius, quæ palatio vicina est, perfe-
 rat, recepturum, si id fecerit, membrorum
 integram sanitatem. Hæc ubi nuntiata sunt
 Regi, gratias agit Deo, & citatus mox æger
 accessit. Rex verò, ut spiritalis ille *asinus for-* Genes. 49,
14.
tis, accubans inter terminos, supposuit hume-
rum suum ad portandum. Pendet de humero
 tanti Principis plenus fordibus pauper, squa-
 lidis manibus, brachijsque squamosis Re-
 gium illud pectus collumque complectitur.
 Interea ex assistentibus ridebant nonnulli,
 alij à paupere Regem delusum iocabantur;
 alij simplicitatem iusti, fatuitatem iudica-
 bant. Cùm itaque Rex paululum processis-
 set, subitò nerui extenduntur, rigantur ossa,
 carnes marcidæ recalescunt, emergunt à car-
 ne articuli, pedes à natibus solvuntur. Dis-
 tendit homo crura, poplite iam flexibili, &
 sanie cum sanguine profluente, vestis Regia
 ornatur potius, quàm foedatur. Iam tunc
 satis esse clamant omnes, sanatum langui-
 dum, onus ac sordes vlcera deponendum.
 Ille verò memor præcepti quod susceperat,
 Sirenarum cantus obturatâ aure pertransiit:
 ingressusque Ecclesiam, ante sanctum alta-
 re holocaustum, quod detulerat, Deo ac
 beato Petro resignat, incolumemque di-
 misit. Quid tibi videtur, Staurophila, de
 hoc Rege?

Lau-

Laudo inquit illa, humilitatem & de-
 missionis studium, scio tamen quod sæculi
 homines in stultitiam & insaniam reputa-
 rent. Cui Christus? Ita esse, & Apostolus
 meus indicauit: *Verbum enim CRVCIS per-
 euntibus stultitia est. Sed quod stultum est Deo,
 sapientius est hominibus; & ideo non multi sa-
 pientes secundum carnem, non multi potentes,
 non multi nobiles ad prædicandum CRV-
 CIS mysterium electi sunt; sed quæ stulta sunt
 mundi elegit Deus, ut confundat sapientes; &
 ignobilia mundi, & contemptibilia elegit
 Deus, ut confundat fortia. Noli igitur, Stau-
 rophila, noli ob mundanorum subsannatio-
 nes baiulationem detrectare CRVCIS: ma-
 xima enim sapientia est, pro Deo stultum
 velle reputari, & cum Apostolo dicere: Nos
 stulti propter Christum. &: Spectaculum facti
 sumus Deo, & Angelis, & hominibus. * Nolu-
 it Moyses Rex esse, cum posset, sed opprobrium
 Christi thesauris Aegypti arbitratus est præfe-
 rendum: sed fugiendo potentiam, potentior
 factus est. Et tu contemne quæ sæculi sunt, &
 Dominicæ passionis opprobrium contende om-
 nibus præferre diuitijs. Irrideant nunc viri
 illusores Staurophoros meos, quos Gentiles
 CRVCIS religiosos appellare soliti sunt: erit
 aliquando tempus, cum sapientem hanc ve-
 stram laudabunt insipientiam, & serò nimis
 dam-*

I. Corinth.
1, 18.

vbi supra
v. 16.

I. Corinth.
4, 9.

Ibid. v. 10.

* Ambr. in

Psal. 118.

& Epist. 30

ad Sabin.

Tertul. in
Apolog.
c. 16.

damnabunt suam. Cùm enim in extremo iudicij die impij videbunt iustorum gloriam, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur Sap. 5, 2. in subitatione insperatâ salutis, dicentes intra se, pœnitentiam agentes, & præ angustiâ spiritus gementes; Hi sunt, quos habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam, & finem illorum sine honore; ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos sors illorum est.

Multa flagella peccatorum. *Psal. 31, 10.*

*Spreuerint minimam, grauiorem adiguntur iniqua,
Quo magis exhorrent, hoc magè ferre CRVCEM.*

CARVT XI.

*Peccatoribus maiorem à dæmone imponi
CRUCEM.*

Multa flagella peccatorum. *Psal. 31, 10.*

*Spreuerunt minimam, grauiorem adiguntur
iniquæ,
Quò magis exhorrent, hoc magè ferre CRV-
CEM.*

ON poterat Staurophila non meminisse fugæ germanarum suarum; quæ oculis & animo ipsius continuò obuersabatur. quare ita Christum compellat: Vt fileam, Domine, de futurâ vitâ, auctamen animus scire, num in hac saltem fugitiuæ illæ degent sine CRUCE. Ideò enim se subdixerunt, vt in delicijs & honoribus sine cruciatu uiuant.

Nequaquam, aiebat Christus, hîc immunes erunt: *nam qui me per CRUCEM sequi recusat, semper illum CRUX ipsa prosequetur.* Et *mortalis nemo est, quem non attingat dolor.* Quemadmodum enim mori omnibus contingit, ita & pati: & sicut mortuus quisque suum habet sepulchrum, sic viuens

F

suam

Pinell. l. 4.
De perfect.
Relig. c. 10.
*Euprid.
apud Ci-
cer. in Tus-
cul. 3.

suam CRUCEM. Quando moritur, CRUCE
ante illum portatur: quando oritur, CRUCE

Eccli. 41, 1. illi portanda imponitur. Occupatio enim ma-
gna creata est omnibus hominibus, & iugum
graue super filios Adam, à die exitus de ventre
matris eorum, vsque in diem sepulturae, in ma-
trem omnium. Noli errare, mea Staurophila

Chrysoft. multa sunt & planè diuersæ CRVCIS causas
Hom. 67. & omnino nullus inueniri potest à tristitia
ad Antioch. mærore liber. Sicut enim nauigans non potest
non cum varijs periculis conflictari; ita qui
hanc vitam viuit, non potest non in tribula-
tione & CRUCE versari. Omnes enim, cuius-
cumque sortis sint, varias CRVCIS causas ha-
bent, hic quidem ab uxore, hic à filio, alter
seruo, alter ab amico, alter ab inimico, ex vi-
cino quidam, quidam ex fortunarum iactura.

Quid. l. 2. Et quis non causas mille doloris habet?

De remed. Sed habent sæculi homines, inquiebat Stauro-
amor. rophila, multas etiam delectationes, & pro-

Thom. à prias sequuntur voluntates: ideoq; parum pon-

Kemp. l. 3. derant suas tribulationes & CRUCES. Cu-

De imit. Christi

cap. 12. Christus: Est, ita sit, & habeant quidquid

voluerint: sed quãd diu putas durabit? Ecce

Psal. 63, 3. quemadmodum fumus deficient abundantes in

seculo, & nulla erit recordatio præteritorum

gaudiorum. Sed & cum adhuc viuunt, non si-

ne amaritudine, & tedio ac timore in eis quie-

scunt. Ex eadem namque re, unde sibi dele-

ctatio

Etationem concipiunt, inde doloris pœnam fre-
 quenter recipiunt. Iuste illis fit: vt, quia inor-
 dinatè delectationes quarunt & sequuntur,
 non sine confusione & amaritudine eas ex-
 pleant. * Iussit enim Deus, & sic est, vt pœna
 sua sibi sit inordinatus animus. Videre tamen
 est, aiebat Staurophila, Reges, Imperatores,
 Principes, & quibus supremum in alios ius,
 quorum voluntati nullus reluctari audeat,
 nihil aut admodum parum de CRUCE par-
 ticipant. Respondebat Christus: Nullo mo-
 do hi excipiuntur. Neque enim Rex procul à
 curis & CRUCE vitam agit, sed vitam viuit
 plenam multis tribulationibus & curis. Neque
 diadema respicias, sed curarum tempestatem,
 per quam ipsi corona paritur: neque purpuram
 intuere, sed animam ipsâ purpurâ magis ni-
 grescentem. Non ita corona caput circumdat,
 sicut animam sollicitudo: nec satellitum ca-
 teruam, sed molestiarum multitudinem specta.
 Nec enim priuata domus, tot curis plena repe-
 riri potest, quot Regia sunt CRUCES per sin-
 gulos dies expectanda. Vt video, inquiebat
 Staurophila, & illis CRUCES non desunt,
 quibus deesse vel maximè putantur. Quid
 dicam, Staurophila? inquiebat Christus.
 Militia, & continua tentatio est vita homi-
 nis super terram; & tam abundantia quàm
 inopia solet esse materia peccati, cum vel diues

*August.
 l. 1. Con-
 fess. c. 12.

Chrysoft.
 Hom. 66.
 ad Pop.
 Antioch.

Iob. 7, 1.

Proper.

extollitur ad superbiam, vel pauper profilit ad querelam, & vtrunque non leuis exoritur

August.
l. 10. Con-
fess. c. 28.

CRVX. Va prosperitatibus saculi semel & iterum, à timore aduersitatis, & à corruptione latitiae! Va aduersitatibus saculi, semel & iterum, & tertio, à desiderio prosperitatis! Et quia ipsa aduersitas dura est, & naufragata lerantia, numquid non tentatio est vita humana super terram, sine ullo interstitio.

Fateor, Domine, aiebat Staurophila, in hac tentatione frequentes & graues esse lapsus. Sed peccatores hoc non CRUCEM arbitrantur, sed lætam & gratam admodum occupationem. Ita quidem nunc, aiebat Christus, sed aliter in alterâ vitâ iudicabunt. An

Sap. 5, 7.

non hæc impiorum vox: Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles: VIAM autem Domini ignorauimus?

*Matth.
11, 30.

*Iugum meum suauis est, & onus meum leue, quod qui tollunt, inueniunt requiem animabus suis. Sarçina autem peccatorum

Zachar. 5,
7.

est velut talentum plumbi, quod sicut onus graue grauatur super eos. Deinde, seruiunt hi dijs alienis die ac nocte, qui non dant eis requiem.

Jerem. 16,
13.
*Hieron.
in cap. 16.
Jerem.

*Quidquid enim peccatur, quidquid malorum operum die ac nocte fit, imperium est demonum, qui numquam dant requiem, sed semper impellunt delictis augere delicta, & cumulum facere peccatorum. Et vide mihi laborio-

rio-

riosam peccatorum defatigationem in fortissimo illo Samfone designatam. Ille enim Iudic. 16, 16. blanditiis vxoris superatus, rasâ cæsarie traditur Allophylis, excæcatur, mittitur in carcerem, & vertendis molis velut asinus deputatur. Sic patiatur necesse est, quisquis Dalilæ, id est, carni suæ, nimium blandiens, illius se arbitrio committit. Hic enim spiritali robore ab eâ exspoliatur, & hostibus, mundo, carni, & diabolo, futurum mancipium traditur. Quid verò à crudelibus his dominis non patitur? lumine rationis orbatur, & instar bestię molam torquere asinariam cogitur. *Considera huiusmodi vitam, & tota tibi species iumentis molentis occurret. Ut illud pannis oculos corporis, sic iste sordibus vitæ suæ, oculos mentis obsitus, per errores suorum sensuum, quasi circa ambages molarum, laboriosâ miser statione versatur. Stat in viâ peccatorum compeditus vinculis cupiditatum suarum, & ipse sibi carcer est, obsessus tenebris erroris sui, & conscientie squalore concretus: in semetipso pistrini ergastulum patitur; saxum cordis sui, pertinaciâ iniquitatis induratum, quasi molam versat; farinam hostibus suis de corruptâ animæ suæ fruge conficiens. O quantâ hoc pistrinum defatigationis præbet materiâ! quàm meritò per Prophetâ clamat Dominus: *Qui scite agere peruersè!* Isaia 1, 16.*

Paulin.
Epist. 4.
ad Seucr.

Et verò quàm difficiles vias ambulant peccatores! *Via enim eorum tenebræ & lubricum*, nesciunt vbi corruant. Et considera quæso, quemadmodum in iis luto fœdatur intemperantes, lapidibus lædantur avari, arduitate lassentur ambitioni, spinis crucentur iracundi, tenebris occærentur inuidi, turbâ comprimantur adulatores, inæqualitate & confragositate retardentur acediosi.

Pfal. 133.

Denique *contritio & infelicitas in vijs eorum*. Video planissimè, subdebat Staurophila, non vnâ maios manere CRUCEM: sed tamen videntur quietè admodum & tranquillè vitam ducere, securi prorsus imminentium periculorum. Verè dixisti, respondebat Christus, videri eos tranquillam vitam ducere: videtur enim, non verè est. Torquet enim eos conscientia delictorum, nec vermis ille continuè rodens vllam eis concedit requiem. Magnum, aiebat Staurophila, tormentum inquieta conscientia, animum continuè flagellans & discrucians. Subdebat Christus: Ita est. *Inter omnes enim tribulationes humane anime, nulla maior est tribulatio, quàm conscientia delictorum*. Namque si ibi vulnus non sit, sanusq; sit intus hominis, quod conscientia vocatur, ubicumque alibi passus fuerit tribulationes, illic confugiat, & ibi inueniet Deum. Si autem ibi requies non est,

August. in
Pfal. 45.

est, propter abundantiam iniquitatis, quoniam
 & ibi Deus non est; quid factururus est homo?
 quò confugiet, cum cœperit pati tribulationes?
 Fugiet ab agro ad ciuitatem, à publico ad do-
 mum, à domo in cubiculum: & sequetur tribu-
 latio. A cubiculo iam quò fugiat non habet,
 nisi interiùs ad cubile suum. Porro si ibi tumult-
 us est, si fumus iniquitatis, si flamma sceleris;
 non illuc potest confugere: pellitur enim inde;
 & cum inde pellitur, à seipso pellitur. Et ecce
 hostem suum inuenit quò confugerat, seipsum
 quò fugiturus est? Quocumque fugerit, se ta-
 lem trahit post se: & quocumque talem traxe-
 rit se, cruciat se. Et quis animorum hæc tor-
 menta æquo sustineat animo, quæ æterno-
 rum sunt veluti præambula? Nam ut Cru-
 ciarij, Romano ritu CRUCEM suam ferebant,
 ipsi ab eâ mox ferendi; sic impijs omnibus, con-
 scientiæ hanc CRUCEM Deus imposuit, in quâ
 pœnas luant, priusquam luant. I nunc, Stauro-
 phila, & felices puta, quibus opes, potentia,
 voluptates circumfusæ: verè enim non sunt,
 quamdiu carnifex ille animus quotidie eos
 minutis ictibus cruciat & pungit, ac lento il-
 lo passu ducit ad mortem æternam.

Lipf. l. 2. de
 Constant.
 cap. 14.

CAPVT XII.

*Voluptuarijs, aularis, ambitiosis, & Aulicis
suas non deesse CRVCES.*

ISERA hæc CRVX peccato-
rum, inquiebat Staurophila
miserere mei, misericors Do-
mine, ne incidam in illam.
Non peccatoribus dumtaxat
aiebat Christus, sed omnibus omnino suæ
sunt CRVCES, laborumq; exors nullus est, ne-
erit. * Inest enim singulis vitæ conditionibus,
quod inexpertus ignoret, & expertus exhor-
reat. Vis audire testem certissimum? Salo-
mon Rex omnia huius vitæ commoda, de-
licias & voluptates expertus, hoc de illis tan-
dem affirmavit: *Vidi cuncta quæ sunt sub so-
le, & ecce vniuersa vanitas, & afflictio spiri-
tus.* In omnibus enim quædam insunt, quæ
affligant & excrucient.

Satis id quidem paradoxum hominibus
videbitur, aiebat Staurophila, & ne dissimu-
lem, ægrè ipsa id assequor. quare pergat,
quæso, Dominus meus ancillæ suæ hanc ve-
ritatem exponere. Animaduerte igitur, re-
spondebat Christus: *Omne quod est in mun-
do, concupiscentia carnis est, & concupiscentia*

Pindar.
Hym. 4.
* Boët. l. 2.
de Consol.
prosâ 4.

Eccle. 1,
14.

1 Ioan. 2,
16.

oculorum, & superbia vite. Aut enim carnales delicias, aut ditias, aut honores, mundani quærunt. Et quidem voluptates plus fellis quam mellis habent: vt non malè è sæculi sapientibus quidam dixerit: *Nullam capitaliorem pestem, quam corporis voluptatem hominibus à naturâ datam, eamq̃, quò maior est, omne animi lumen extinguere.* Vt quid igitur, interrogabat Staurophila, voluptates nuncupantur, si nihil volupe, amaritudinis autem habeant plurimum? Cui Christus: *Deliciæ sibiipsis contrariæ sunt. vnde nescio quomodo nomen hoc habeant, cum iniucundæ sint. Non tam vehementer fluuiantium aquarum cursus ripas corrodere solet, sicut delicia & luxus omnia valetudinis nostræ firmamenta facile subruunt. Si enim medicinalem ingrediaris officinam, omnes ferè morborum causas illic inuenies esse. Vilis enim tenuisq̃ mensa, vt loquuntur Medicorum pueri, sanitatis mater est: saturitas verò aegritudinis mater est, morbosq̃ parit ipsorum quoque Medicorum artem transgredientes: pedum enim dolores, & capitis grauedines & vertigines, & manuum cruciatus, & tremores, & remissiones, & alia his multò plura, ex saturitate nasci solent. Si vgrò vis animi morbos inde nascentes videre, auaritiæ, mollitiæ, melancholiæ, ignauiæ, omnes ignorantia hinc, habent principium:*

F 5 nihilo

Archita
Tarent.

Chrysoft.
Hom. 54.
& 55 ad
Antioch.

nihilò namque fiunt asinis meliores animi, *limum mesarum delicias sectantes*. Prætere-

Cyprian.
de Bono
pudicit.

I. Corinth.
6, 15.

Boët. lib. 3.
de Confo-
lat. prof. 7.

Boët. lib. 3.
Metro 7.

Matth. 13,
22.

lubens blandam ruinam melioris ætatis, luxuriam dico, *obscænum ludibrium reddentibus suis, nec corporibus parcens, nec animis*. Et notum satis est, eum qui fornicat *in corpus suum peccare*. Deliciæ mihi, inquit Staurophila, deliciarum CRVCIS tormenta intelligere; quas vel ideò deinceps minus, vti spero, affectabo. Prudenter, respondit Christus, feceris. Quid enim solidius in iis inuenias? nam *turbidæ hæ voluptates, cum appetuntur, plena anxietatis; cum expletae sunt, pœnitentiæ sunt referta: & intolerabiles dolores, quasi quemdam fructum nequitie, fruuentium solent referre corporibus*. Non mirum

*Habet omnis hoc voluptas,
Stipulis agit fruentes,
Apiumq; par volantum,
Vbi grata mœlla fudit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit ic̄ta cox̄da morsu.*

Atque hi quidem sunt cruciatus martyrum carnis & huius sæculi.

Exspecto, inquit Staurophila, an diuitijs tanta quoque insit carnificina & CRVCIS

Quid verò dubitas? aiebat Christus, quas vel ideò *spinas* appellauit, quia vt illæ dum infi-

infiguntur, hærent, dolorem creant; sic di-
uitia magno labore acquiruntur maiore timore
conseruantur, maximè dolore amittuntur.

Hinc miserum auari martyrium, cuius ani-
mam mordaces hæc cura continuo absumunt.

Canis latrat; auarus putat furem esse. Mus
fortè perstrepat, & auari cor salit, quemlibet
vel puerum suspectum habet. Filios iam gran-
des, vt insidiatores aspicit, quòd eorum iam æ-
tas successionem expetere videatur. Et atten-
tius, quæso, vide, amatores auri quanta patian-
tur. Hiemalibus asperitatibus se nauigando
committunt: sic feruet auaritia, vt nulla for-
midet frigora: iactantur ventis, suspendun-
tur & deprimuntur fluctibus; ineffabilibus pe-
riculis vsque ad mortem agitantur. Dicant &
ipsi auro: Propter te mortificamur tota die.

Imò ne nocte quidem requiescunt; somnum
enim expellunt de lucro sollicitudines, vt
verè etiam possint dicere, *Quis nos separabit
à cupiditate auri? tribulatio? an angustia? an
persecutio?* Magnam habet, aiebat Stauro-
phila, cum vero martyrio auari hic crucia-
tus similitudinem: sed in eo maximè distat,
quòd sine merito sit, quin & magno (vt equi-
dem suspicor) animarum dispendio. Non
hæc suspicio est, aiebat Christus, sed ipsa ve-
ritas. Nam qui volunt diuites fieri, incidunt
in tentationem, & in laqueum diaboli: & faci-
lius

Ludolph.
de Vit.
Christi
part. I. c. 64

Basil. Ho-
mil. in ali-
quot Scri-
ptur. loc.

August.
Serm. 100.
de Diuers.
cap. 6.

Pl. 43, 12.
August.
Serm. 50.
de Sanctis.

1. Tim. 6, 9.
Luc. 18,
25.

lius

Blesen.
Epist. 91.

lius est camelum transire per foramen acus
quàm diuitem intrare in regnum celorum. *Et*
vide, quæso, vt avari CRVX, infernalis mis-
eriæ quamdam præferat imaginem, nec er-
deest illi vnda Tantalii, Titij iecur, rota Ixio-
nis, vrna Belidum, saxum Sisyphi, dum in-
diuitias esurit, dum sollicitudinibus anxiatum
dum cupiditate torquetur, dum ad illicita rap-
tur, dum in saccum pertusum congregat, dum
congregando diuitias, labore continuo & se-
pernacuo se affligit. Non immeritò, inquit
bat Staurophila, in Euangelio horridum il-
lud *va* intentatum est diuitibus, si talis eo-
rum tam in hoc quàm futuro sæculo con-
ditio.

Luc. 6, 14.

Subtexam nunc, aiebat Christus, anima-
lia illa gloriæ & honorum mancipia, quibus
sua quoque non deest CRVX & tortura. Per
quot enim ærumnas, honores petuntur
namque illos qui ambitu abeunt capessendi ma-
gistratus, neque pudet neque piget incommodis
anima & corporis; nec incommodis tantum,
verùm & contumelijs omnibus eniti in causis
votorum suorum. Quas non ignobilitates ve-
stium affectant? quæ non atria nocturnis &
crudis salutationibus occupant? ad omnem oc-
cursum maioris cuiusque personæ decrescen-
tes, nullis conuiujs celebres, nullis comesta-
tionibus congreges, sed exules à libertatis &
lati-

Tertull.
lib. extrem.
de Pœnit.

latitia felicitate, idq; totum propter unius anni volaticum gaudium. Eheu! quantis laboribus & doloribus honores & dignitates petuntur! Ambitiosus ut dominetur alijs, prius seruit; curuatur obsequio, ut honore donetur. Confragosa in fastigium dignitatis via est. Ambitio ipsi naturæ vim parat. Quid Cn. Pompeium in Africam, quid in Septemtrionem? quid Mithridatem & in Armeniam, & omnes Asiae angulos traxit? infinita scilicet cupido crescendi, cum sibi uni parum magnus videretur. Quid C. Cæsarem in sua fata pariter ac publica immisit? Gloria & ambitio, & nullus supra ceteros eminendi modus. Iam verò si cui honor desideratus negetur, quantum is se torquet & cruciat! Sedebat Mardocheus ante fores palatii, sed quia non affurgebat Aman, indignatus is est valdè, ut diceret, se, cum plurima haberet, nihil habere se putare, quamdiu videret Mardocheum sedentem ante fores regias. Et res hæc, quæ levis videri poterat, animum eius adeò pupugit, ut iusserit excelsam parari CRUCEM, in quam Mardocheus tolleretur. Sed ut ad curiam & palatium hîc nos sermo duxit? Ingrediamur sanè, erunt & hîc quas consideres CRUCES.

Aulicos vulgus suspicit, ignorans quantis pateant periculis. *Mare qui intrat, & nauigat,*

Ambros.
lib.4.in
Luc.c.4.

Seneca
Epist.94.

Esther 5,9.

Lips. Cens.
4. miscel.
Epist. 33.

* Polyb.
lib. 5.

gat, fluctus expectat; qui aulam, motus.
 uerâ enim hi liquales sunt abaculorum calculi.
 Isti enim secundum computantis arbitrium
 modo aerei sunt, modo aurei: & aulici ad no-
 tum Regis nunc beati, nunc miseri. Quia
 multi post crepantes adulationum bulle
 opprobrium hominum factis, interdum
 que ad inimicorum dolorem deuenustati, &
 rebus humanis, veluti vomitu fortuna nau-
 seantis exspati sunt. Intellego iam, aiebat
 Staurophila, quam benè is dixerit, qui dixit

Sidon. l. 1.
Epist. 7.Blesens.
Carm. de
Luctu
carn. &
spirit.

Desere palatia, nam curia
 Curis, imò CRVCIBVS, & mortibus,
 Semper est obnoxia.

Idem Epi-
stolâ 14.

Non aliter est, aiebat Christus: pro vanis-
 mâ enim vanitate militant curiales, in laboribus
 & ærumnâ, in vigilijs multis, in periculis
 magnis: periculis maris, periculis fluminum,
 periculis pontium, periculis montium, pericu-
 lis in falsis fratribus, in mortibus frequentibus,
 in confractiõne & lassitudine corporis, atque in
 alijs vitæ discriminibus, in quibus gloriam
 martyrij mererentur, si hæc pro meo nomine
 sustinerent. Nunc autem sunt martyres sacu-
 li, mundi professores, discipuli curiæ, milites
 Herluini. Per multas siquidem tribulationes
 promerentur infernum. Vide nunc, an à
 CRVCIBVS liberi sint aulici: & disce, longè
 plura

plura pro mundo tolerare sæculi martyres,
quàm multi pro Deo & æternâ salute. Sub-
ijciebat Staurophila: Cum Senecâ ergo iu-
re dixerim:

*Stet, quicumque volet, potens
Aule culmine lubrico:
Me dulcis saturet quies.*

Seneca in
Thyeste.

CAPVT XIII.

Coniugatorum CRVCES.

ONDVM omnes sæcularium
CRVCES, aiebat Christus, ex-
plicauimus: superest enim ma-
trimonij status, in quem, velut
densissimo imbri, mœrores,
anxietates, angores & CRVCES depluunt:
raturum enim fixumque manet, quod Apосто-
lus dixit: *Si acceperis uxorem, non peccasti;*
tribulationem tamen carnis habebunt huius-
modi. Quid hoc est, Domine, inquiebat
Staurophila? *Ego, rerum ignara, putabam nu-*
ptias saltem carnis habere letitiam. Si autem
nubentibus etiam in carne tribulatio est, in quâ
solâ videbantur habere delicias, quid ergo erit
reliquum, propter quod nubant, cum & in spi-
ritu, & in animâ, & in ipsâ carne tribulatio
sit? Ita est, respõdebat Christus, & quæ opti-
ma

i. Corinth.
7, 28.

Hieron.
lib. contra
Iouinian.

ma in matrimonio iudicantur, ea ipsa m
to sunt felle resperfa.

In bonis huius status numerant insolub
litate, vt quod *Deus coniunxit*, homo no
separet, sed compedes & vincula hoc mod
quoque bona censeantur: vinculum enim

1. Corinth. & ligatura est coniugium. vnde Paulus: *Ma*
7,39. *lier alligata est legi, quanto tempore vir eius*

Chrysof. *viuit. Et de viro: Alligatus es uxori? no*
lib. de Vir- *querere solutionem. Quemadmodum enim*
ginit. *serui fugitiui singuli separatim vincti à suis*

dominis, rursusq; teneti quadam catenâ inter
se constricti vniuersi, vt compedibus catenâ

utrimque affixis, alius alium sequi cogatur, li
beram non habet abeundi facultatem, sic coniu

gum animæ, cum propriam sui curam sustinent
tum alterâ etiam premuntur necessitate à com

munibus coniugij vinculis impositâ, quæ eni
gravius vrget omnibus vinculis: & hoc ipso

utroque libertatem aufert, quòd alteri ne se
mel quidem principatum defert, sed utriusque

Ibidem *distribuit. Quanta verò hæc seruitus? Seruus*
Chysof. *enim, si quando paratâ pecuniâ pretium, quo*

emptus est, persolvere potuerit, plerumque li
bertas conceditur; at vir, quamuis omnium

difficillimam naçtus sit uxorem, seruitutem
tamen perferre necesse habet: quippe qui nul

lam potest inire viam, quâ solutus eiusmodi
dominatu liberetur. Eadem vxoris conditio,

quæ

quæ Dominum sibi cum dote coëmens virum, Basil. de Verâ virginit.
 ancilla pro liberâ efficitur, breuissimâq; volu-
 ptatis gratiâ, naturali libertate se priuans, ia-
 nuam sibi ineffabiliû dolorum, perpetuiq; mæ-
 roris, per huiusmodi connybium aperit.

Sed enim, inquiebat Staurophila, vt vin-
 cula hæc communia sunt, ita mutuò sese
 coniuges iuuant; onusq; in duos diuisum
 fertur leuius. Imò verò, inquiebat Christus,
 aggrauant inuicem iugum: nam que bonum Basil. loc. cit.
 blandumq; naëta est virum, perpetuo, ne moria-
 tur, metu viduitatis, incommoda cruciatusq;
 iam sustinet: duram quamdam & immitem cu-
 ram, & presente illo, & absente, propter inspe-
 ratos casus, animo indesinenter excipiens. Sin
 verò contrà duro & immiti fuerit coniuncta,
 tota quidem vita illi cruciatus est. Et cum pu-
 dicitia ratione neutrum queat eligere, id est,
 nec viri mortem, propter viduitatis angustias;
 nec vitam, ob molestiam incommodumq; conui-
 ctus; ancipiti atque ineuitabili malo acerri-
 misq; doloribus semper atteritur. Benignior,
 inquiebat Staurophila, virorum apparet
 fors, qui tantis non subiacent periculis. Haud
 multò melior, respondebat Christus, eorum
 status; quia vniuersæ familiæ curandæ in se
 onus recipiunt. Si mihi, inquit quidam, tale Antiphon apud Sto- bæum Sermon. 68,
 corpus alterum, quale meum est, accederet, tan-
 tum negotiorum mihi exhibens pro sanitate

& victu in dies colligendo, & pro gloria
 temperantiâ, celebrisq; famæ, ac benè audien-
 gratiâ, non possem viuere. Quid igitur fieri
 si alterum quoquè tale corpus similiter
 procurandum esset? Itaque constat, quod
 et si viro charissima fuerit, non minus tamen
 facessat negotij circa amores aut dolores, quàm
 ipsemet sibi. Iam verò si muliebri attente
 ingenium, quod plerumque morosum est
 & rara omnino auis, quæ huiusmodi non
 iuge hinc & ad totam vitam protensum
 dere erit tormentum. Melius est habitare
 terrâ desertâ, quàm cum muliere rixosâ & in-
 cundâ. Tecta perstillantia in die frigoris &
 tigrisosa mulier comparantur: qui retinet eam
 quasi qui ventum teneat, & oleum dextere sua
 vocet. Non est caput nequius super caput colubæ
 bri; non est ira super iram mulieris. Commone-
 ri leoni & draconi placebit, quàm habitare cum
 muliere nequam. Et hæc non de adulterâ &
 meretrice, sed de legitimâ dicuntur vxore.
 Cum huiusmodi igitur vitam omnem die
 noctuque exigere, an non est in perpetuum
 spinis ac sentibus volutari? quibus tamen
 adeò arctè sis implicitus, vt excutere has
 rumnas solâ morte possis.

At non omnes, inquiebat Staurophisa, in
 malam incidunt vxorem: sunt enim & mi-
 tes, & benignæ, & taciturnæ. Si sint, respon-
 debat

Prou. 21,
 19.

Prou. 27,
 15.

Eccli. 25,
 22.

Id ostendit
 Hieron.
 lib. I. in
 Iouinian.

debat Christus, sunt admodum raræ. Salo-
 moni, qui mulierum greges habuit, hoc cre-
 de. *Inueni, ait, amariorem morte mulierem.* Eccle. 7,
Virum de mille vnum reperi, mulierem ex om-
nibus non inueni. quasi diceret, Vix inueni
 vnum virum bonum & rectum, mulierem
 autem ne vnâ quidem. At solatium ali-
 quod, aiebat Staurophila, habent in proli-
 bus, in quibus alteros velut se contemplan-
 tur, quos & tenerrimè diligunt, & magnâ
 voluptate, vt passim cernimus, educant. Imò
 ad malorum cumulum, aiebat Christus, ac-
 cedunt liberi: quot enim pignora, tot CRV-
 CES. *Partu edita est quæpiam femina: quòd*
natus non sit masculus, tetricum maritus vul-
tum gerit. Adiectus est masculus? partu edi-
tus est fœtus, qui formosus non est. Eleganti
est formâ uterque? tamquam de pulchris acer-
hior cura incessit. Depulsi sunt à lacte? rursus
anxietas educationis succedit. Cùm sani fue-
rint, metus ne agrotent. Cùm agrotauerint,
formido ne moriantur. Cùm mortui fuerint,
metus ne deinceps prole carens, contemnatur.
Cùm mortui non fuerint, de viuentibus gra-
uior sollicitudo incumbit, vnde liberis ad insti-
tutionem sumptus suppeditabuntur; vnde con-
ingalis fœderis apparatus; vnde vestimento-
rum decor, vnde famulorum unicuique distri-
butio; quanam ex bonis maiori attribuet? quo

Chrysoft.
 Orat. de
 S. Theclâ.

100 REGIÆ VIÆ CRVCIS
pactō minoris inuidiam mitigabit? Ecquid iam
tibi videtur?

Gregor.
Nyssen.
lib. de Vir-
ginit. c. 3.

*Basil de
Verâ vir-
ginit.

Mirum profectō, aiebat Staurophila,
inde lacrymarum segetem meti parentibus
vnde baculum senectutis & mœroris expe-
ctabant leuamen. Ita est, reponēbat Chri-
stus, *dolorem enim liberi nati eque impo-
tant, ac non nati: & rursus tam viui, quam
mortui. Hic enim liberorum multitudine gau-
det, cum non satis habeat vnde alat. Ille ve-
ro herede caret facultatum suarum, in quibus ma-
ximè elaborauit. & quidem bona fortuna, ac-
terius calamitatem efficit, cum sibi uterque
euenire velit, quo alterum cruciari videt.*
huic mortuus est suauissimus puer, illi vero
vitâ est filius perditus: uterque sanè commi-
satione dignus: vnus quidem filij mortem, al-
ter verò vitam luget. * Et an non mater per-
namquamque nascentem prolem animo sciat
ditur, & presentibus tristibus nascitura curam
semper adicitur? Inde ubi iam filios edidit,
aut ad bonam illi frugem euaserunt; & ma-
iores ex illorum absentia dolores iugiter tolerat,
quàm parturiens tulerat; aut malos euasit
considerat, & maius ex eâ procreatione liber-
rum, quàm si permansisset sterilis, opprobrium
sustinet. Sæpè antequam prædicta experiat
incommoda, vna & sponsa & vidua efficitur,
ac sine liberis in viduitatem delapsa, nec vxo-
iam,

iam, nec virgo, nec mater est. Sic profectò omnibus, quæ putantur læta coniugii semel amissis, breuissimo voluptatis sensu irrecuperabilem virginitatis perdidit florem; coniugijq; tantum solummodo experta est, quantum illi satis esset ad agnoscenda viduitatis incommoda. Quod si relicta vidua pupillos enutriet filios, eius quem ex viri morte perceperat mæroris, iuge monumentum cernit, & semper in lacrymis, semper in gemitu, semper in sollicitudine educandorum degens, nullum præterito malo solatium inuenit. Prætereà & propinquis, & famulis, & filiorum curatoribus, ipsiq; postremò etiam filijs, ubi virilitatis annos attigerint, cunctisq; omnino se vexare volentibus ad prædam miserabiliter exposita, doloris luctusq; tragediam, vitam suam omnium ingeret oculis. Transeo breuitatis causâ illadem aliorum malorum, quæ in hunc statum, velut agmine facto, quotidie incurrunt.

Domine, aiebat Staphophila, si sic viuatur, & in talibus vita spiritus eorum qui matrimonio iuncti sunt, profectò non expedit nubere: nam

Isa. 33, 16.

Matth. 19, 10.

*Quid est duorum vita longa coniugum
Præter iugum?*

Cui Christus: Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est. Beati autem qui seipsos castrauerunt propter regnum caelorum.

Ibid. 11.

Nec imineritò CRUCE onustus filiabus I
 Luc. 23, 29 rufalem dixi: *Venient dies, in quibus dicentur*
Beata steriles, & ventres qui non genuerunt
& ubera quæ non lactauerunt. Verè, respon
 dit Staurophila, terque quaterque beata
 Sap. 3, 13. *felix est sterilis, & incoinquinata, quæ nescit*
thorum in delicto, habebit fructum in resp
ctione animarum sanctarum.

CAPVT XIV.

Abnegatio sui, optima ad CRUCEM ferendam preparatio.

Abneget semetipsum, & tollat CRUCEM suam. Luc. 9, 23.

Ingenium geniumq; tuum, te denique totam, Baiularitè CRVCIS si lubet esse, nega.

ATIS iam superq;, aiebat Christus, sæcularium CRUCES expendimus: & ipsa utcumque vides, sorores tuas non tam fugisse quàm commutasse CRUCEM, leuem illam & breuem, in grauißimam prorsus & maximè diuturnam; pro quâ, tantum abest vt meritum sperent, quin etiam pœnam incurrant. Iis proinde relictis, reliquum est vt ad CRVCIS susceptionem magis instruaris. Nil gratius, aiebat Staurophila, mihi accidere posset: etsi enim animata utcumque sim, nescio tamen quis horror etiamnum peruadat animum, quem confirmandum & ipsa satis video.

Nec ego, ô filia, aiebat Christus, sine aliquo præambulo in viam CRVCIS te introduxi.

Abneget semetipsum, et tollat CRVCEM suam.

Ingenium geniumque tuum, te denique totam,
 Baiula ritè CRVCIS, si lubet esse, nega.

duxi. Annon dixi: *Si quis vult post me venire, ABNEGET SEMETIPSUM ET TOLLAT* Luc. 9, 23.

CRUCEM SVAM? *Et sermo quidem unum* Chrysoft. Hom. 56. in Matth.

quid significare videtur, tria verò continet, abnegationem tui ipsius, & ut CRUCEM accipias, & tertio ut me sequaris. Prima igitur conditio necessaria est tui ipsius abnegatio, sine quâ nemo CRUCEM tollet; aut si tulerit, non feret constanter. Et quidem volentibus me sequi, omnia relinquenda denuntiavi, dicens: *Qui non renuntiat omnibus que* Luc. 14, 33.

possidet, non potest meus esse discipulus. Sed in omnibus istis ne ipsum hominem (attende quæso) excepi, volens eundem esse relinquentem, & relictum. Quod ut expressius insinuarem, dixi, *UT ABNEGET SEMETIPSUM.* *Et fortasse laboriosum non sit homini, relinquere sua, sed valdè laboriosum est relinquere semetipsum. Minus quippe est abnegare quod habet, valdè multum autem, abnegare quod est.* Gregor. Hom. 32. in Euang.

Sed quomodo, aiebat Staurophila, intelligendum, *ABNEGET SEMETIPSUM SIBI,* Sixt. Papa l. de Cast. tom. 5. Biblioth. Pat. *cùm se ipsum homo sibi negare non possit, eò quòd conscientia eius non recipiat, ut se aut non esse putet, aut alterum possit aestimare quàm fuerit? Puto hoc esse negare se, verbi gratiâ, si cui dicatur, Tu es Lucius? & cùm ipse sit, non se esse respondeat. Hòc apud alterum si fortè*

valebit, non tamen apud semetipsum. Quomodo ergo sentiendum est, ABNEGET SEMETIPSUM SIBI? aut quomodo semetipsum alius quis relinquet? quò ibit extra se? vel quò est, qui aliquò vadit, & se deserat?

Gregor.
Hom. 3. 2.
in Euang.

Adhuc modicum, respondebat Christus in te lumen est, filia; audi & intelliges. Alii sunt homines per peccatum lapsi, aliud per naturam conditi; aliud quod fecerunt, aliud quod facti sunt. Relinquunt semetipsos, quales peccando se fecerunt, & manent ipsimet quales per gratiam facti sunt. Ecce etenim qui superbus fuit, si conuersus humilis factus est, semetipsum reliquit. Si luxuriosus quisque ad continentiam vitam mutauit, abnegauit utique quod fuit; si auarus quisque ambire iam desinit, & largiri didicit propria, qui prius alienari cupiebat, proculdubio semetipsum reliquit. Ipse quidem est per naturam, sed non est ipse per malitiam. Hinc enim scriptum est: *Verte impios, & non erunt. Conuersi namque impij non erunt: non quia non erunt omnino in essentia, sed quia non erunt in impietatis culpâ.* Abnegare ergo se, est vitare quod per vetustatem fuit, & ad hoc niti, quò per nouitatem vocatur. Est, inquam, expoliare se veterem hominem cum actibus suis, & induere nouum.

Coloff. 3, 9

Paradoxum hoc, aiebat Staurophila, difficulter, vt video, intelligitur; & pauci fortasse

tasse illius sensum assequuntur. Exemplis, aie-
 bat Christus, res erit clarior. *Quendam ado-*
lescentem, fabula ferunt, propter amores me-
retriciis peregrè profectum, & abolito amore
regressum postea veteri occurrisse dilectæ: qua
ubi non interpellata mirata, putauit non recog-
nitam, rursusq; occurrens dixit: Ego sum. Re-
spondit ille: Sed ego non sum. Et expende
quomodo se Paulus abnegauerit, qui dicebat:
Viuo autem, iam non ego. Extinctus quippe
fuerat ille seuus persecutor, & viuere cœperat
pius prædicator. Si enim ipse esset, pius profe-
cto non esset. Sed qui se viuere denegat, dicat,
unde est, quòd sancta verba per doctrinam ve-
ritatis clamat? Protinus enim subdit, Viuit ve-
rò in me Christus. ac si aperte dicat: Ego qui-
dem à meipso extinctus sum, quia carnaliter
non viuo; sed tamen essentialiter mortuus non
sum, quia in Christo spiritualiter viuo. Abne-
gauerat se etiam frater ille in eremo habitans,
ad quem cum carnalis frater auxiliij petendi
gratiâ aduentasset, respondit vt adiret alterum
fratrem eorum, cum ille utique obijisset. Cumq;
admiratus qui venerat responderet, Quia il-
le obijt. Eremita se quoque similiter obijisse re-
spondit. mortuus enim erat mundo & con-
fanguineis, viuebat autem Deo. Et hoc sci-
licet est quod Apostolus meus omnes hor-
tatur. Christus, inquit, pro omnibus mortuus
est,

Ambros.
 lib. 2. de
 Pœnit. c. 10

Gregor.
 Hom. 32.
 in Euang.
 Gal 2, 20.

Bernard.
 Serm. 2. in
 Dom. 1.
 post Oct.
 Epiph.

2. Cor. 5.

est,

est, ut qui viuunt, iam non sibi viuunt, sed qui pro ipsis mortuus est. Oportet enim numquamque mori sibi, ut uiuat Deo. Quasi nisi quis à semetipso deficiat, ad eum qui super ipsum est non appropinquat; nec valet apprehendere quod ultra ipsum est, si nescierit mori. Et are quod est. Sic olerum planta transportatur ut proficiant, atque, ut ita dixerim, eradicantur ut crescant. Sic rerum semina in terra admixtione deficiunt, ut in reparatione sui generis uberiùs assurgant. Vnde enim videntur perdidisse quod erant, inde accipiant hoc apprehendere quod non erant.

Vtiliter, aiebat Staurophila, ignorauit, quod tam luculenter mihi expositum, nunc velut manu palpo. Sed & planius, aiebat Christus, pleniusque hanc ABNEGATIONEM SVI exponam, quando & libenter differentem aspicuas, & doctrina hæc prorsus sit necessaria. Si intelligis quid sit alium abnegare, tunc recte percipies, quid sit abnegare teipsum. Quasi alium iam abnegauit, fratrem puta, aut seruum, aut quemuis alium, si cædi eum virgis videatur, si arceri vinculis, aut quidquid aliud mali patitur, non occurrit, non auxiliatur, non flectitur, nec prorsus ullo modo mouetur, ceu is qui peritus ab illo alienatus est. Sic igitur nullo te patere. Eto corpori parcere volo: ut neque si cæditur, neque si pellitur, neque si vritur, nec si quid aliud

Gregor.
Hom. 32.
in Euang.

Chrysostr.
Hom. 56.
in Matth.

aliud huiusmodi patitur, ei parcas, sed quasi extraneus quis, aut hostis hac patiatur, sic afficiaris.

Papæ! inquiebat Staurophila, quid hoc est? Insensibilem prorsus ac mortuum esse oporteat, qui huiusmodi sit. *Ego homo cum Terent.*
sim, humani nihil à me alienum puto: nec video ut in meipsam adeò possim esse crudelis, quæ alienis malis magno sensu compatiar. Non ego, aiebat Christus, Stoicam insensibilitatem aut crudelitatem suadeo, sed humanos truncari volo affectus, abnegari carnalia desideria, non tribui nimium carni & sanguini. Crimini siquidem apud me obnoxius est parentum amor, si Dei sit contrarius. *Qui enim amat patrem aut matrem plus Matth. 10,*
quàm me, non est me dignus. imò & ipsam ^{37.}
 animam seu vitam odisse oportet propter me. Dilexit Petrus animam suam plus quàm me, cum eam periculo timeret exponere, & ideò ter me negavit. Si amasset me, proculdubio abnegasset se. Et, an non ego vnigenitus Virginis Matris meæ abnegavi meipsum, cum, quasi ad eam minimè pertinerem, ei dixi: *Quid mihi & tibi est mulier?* nec *Ioan. 2, 4.*
 confundere volebam teneram eius verecundiam, sed instruere vos, carnalium curam parentum, & consanguineorum necessitudines, impedire non debere exercitium spirituale.

rituale.

rituale. Vnde cum mihi aliquando diceretur:

Matth. 12, tur: *Ecce mater tua, & fratres tui foris quaerentes te*; respondi: *Quæ est mater mea*

48.

& qui sunt fratres mei? non iniuriosè matrem

Beda c. 17.
in cap. 3.
Marci.

na refutans obsequium pietatis, nec fratres

contemnens; sed paternis mysterijs amplius, quàm maternis deberi monstrans affectibus, & opus spirituale carnis præferens cognationi.

Gaudeo planè, aiebat Staurophila, quod huius abnegationis te, Domine, non tantum præceptorem habeam, sed & exemplum. Erit sanè mihi hoc nomine & leuior, & gratior. Numquid non Abraham, subiiciebat Christus, abnegauit semetipsum, cum patrem se oblitus, filium vnigenitum, & tenerrimum dilectum immolare voluit? An non laudantur

Deut. 33,9 *Leuitæ, qui dixerunt, patri suo, & matri suæ, Nescio vos; & fratribus suis, Ignoro vos, & nescierunt filios suos?* Cum nimirum zelus

Exod. 32,
28.

inflammatus ob adoratum vitulum, nullo personarum respectu consanguineos quosque trucidarunt? *Licet igitur sparsa crine, & scissis vestibus, vbera quibus te nutrierat, mater ostendat, licet in limine pater iaceat, per calcatum perge patrem, siccis oculis ad vexillum*

Hieron.
Epist. 1. ad
Heliod.

CRVCIS mea euola, solum pietatis genus est, in hac re esse crudelem. Si propria hinc attrahat caro, illinc blandiatur sensualitas, istinc mundus & noti inuident sodales, liberè re-

sponde,

sponde, Nescio vos. Et si qua alia tibi ex parte exterioris hominis cogitatio venerit, respondeas & dicas, Nescio te. Quam diu mea fui, suggestionibus tuis etiam libens acquieui: nunc me Christus sanguinis sui pretio comparauit; mea non sum, nec meam iam possum facere, sed eius ad quem pertineo, voluntatem.

Sixt. Papa
lib. de Ca-
stitat.

Ita me facturam, aiebat Staurophila, tuâ gratiâ, confido. Sed satisne iam instructa videor ad CRUCEM baiulandam? Satis, inquit, bat Christus, si his probè noueris uti, & ad particularia descendens ea in opus conferas. Et quo pacto, rogabat illa, hoc faciam? Cui Christus: Homo, uti nosti, duabus constat, ijsque diuersissimis partibus, corpore scilicet & animâ. Vtrisque autem sua debetur *Abnegatio*, quam nisi adhibueris, CRUX tibi prorsus erit intolerabilis. Primò autem necesse est, longiùs abigas vicinam illam tuam Dominam, dico *Sensualitatem*, mulierem per omnia mundanam, leuem & carnalem: quæ te quoque ad carnis illecebras & sæculi vanitates allicere studet. Hæc sensuum blandimenta, quibus homo vel maximè inescatur, continuè offert; nam vel visu lepida, vel gustu sapida, vel odoratu fragrantia, vel tactu mollia, aut auditu ingerit iucunda, atque hisce lenociniis quemque ad se pertrahere nititur. Quæ nisi statim refutaueris, exer-

raſti

raſti à CRVCIS ſemitâ ; in viam peccatorum
 rediſti. Seductrix illa (vt ſolita) oſtendet tibi
 adoleſcentularum mundi huius delicias &
 honores, quibus ſecundum deſideria ſua
 perfruuntur. Niſi autem auerteris oculos tuos
 ne videant vanitatem, citò abiecta CRVCIS
 incipies vagari poſt greges ſodalium tuarum.
 Suggestet deinde ſcandalum CRVCIS, & ſcandala
 liarum Babylonis ſubſannationes : tu vero
 obtura aures tuas ad voces Sirenarum, atque
Pl. 37, 25. *esto sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutionem.* Amaram & inſipidam
 CRVCEM, tactuque inſuauem exprobrabit : tu autem, ô filia, propter verba labiorum
 meorum ſerge custodire vias duras reſpue obſtacula ſenſus, & amplectere
Sap. 13, 1. *asperitatem CRVCIS.* *Vani enim sunt sensus hominum, in quibus non subest scientia Dei.*
 Monitis his, aiebat Staurophila, cautior ero, vt ſubdolam hanc mulierem, quæ honeſta
 mihi quidem videbatur, omnibus modis vitarem. Bonum id, aiebat Chriſtus, ſed non ſatis ;
 reſtat enim, vt interiorem quoque hominem mortifices. In eo autem abneganda memoria,
 intellectus & voluntas. Memoria inſtat pugillarium, inaniũ, ſuperfluarũ & indecentium
 rerum ſimilitudines retinet coaceruat : hæ autem intellectum ad ſui conſiderationem,
 voluntatem ſollicitant ad amorem.

Pro-

Protere igitur tabellas has, quæ sæcularis felicitatis spectacula repræsentant. Si enim recordata fueris mundanæ prosperitatis, non diu in CRVCIS perseuerabis VIA. Lumen quoque interiorum oculorum, intellectum dico, & vagæ imaginationis perspicilia, in obsequium sanctæ CRVCIS calca, neu tuo uti velis iudicio, aut *sapientiâ carnis*, quæ *inimica est Deo*, & in multos te inducet errores. Callida imaginatio longè maiorem & grauiorem repræsentabit CRUCEM, quàm reuerà sit, itaque semper querula, semper eris impatiens. Intellectus suggeret, non impositam, sed aliam quamuis melius tibi conuenire CRUCEM. Tu verò vtrumque abnegans, *omne quod tibi applicitum fuerit, accipe: & in dolore sustine, & in humilitate tuâ patientiam habe*. Denique *& à voluntate tuâ auertere*. Ipsa enim desiderijs suis, amore, dolore, gaudio, irâ, variè abducta, iugum CRVCIS tentat excutere. Abnega ergo, ad exemplum meum, voluntatem tuam, vt in omnibus id tibi fit in ore, id in corde: *Non mea, sed tua Domine voluntas fiat. Hæc sedulò meditare, & in his esto*.

Rom. 8, 7.

Eccli. 2, 4.

Eccli. 18, 30.

Luc. 22, 42.

1. Timoth. 4, 15.

H

CA.

CAPVT XV.

*Baiulandi CRVCEM Christus se formam
exhibuit.*

VDITIS hūce, ab itum parabo
Staurophila, atque Gratiā, in
quit, ago tibi Domine IESU
quia docuisti ancillam tuam
VIAM salutis: tempus nunc est
vt reuertar ad patrem, quò iam præcesserim
sorores, & vereor, querimonias deposuerim
non leues: & si parentem noui, ægrè tulerim
moram hanc meam, & quòd germanas com-
mitata non fuerim. Id verò, si acciderit, quò
bat Christus, habebis profectò vnde VIAM
CRVCIS auspiceris: & parum, mihi crede
idonea CRVCIS gerula eris, si paterna non
feras verba. Interim vade in pace, & si VIAM
CRVCIS non tam discere quàm perambulare
desideras, fac paucos intra dies hūc denique
te sistas, vt CRVCEM tollas, & me sequaris.

Dabo, inquiebat illa, operam: sed vnum
hoc doceri velim, quid intereà temporis mihi
faciendum, quibúsve exercitiis animus ad
CRVCEM præparandus. Respondit Chri-
stus: Cùm portam ciuitatis ingressa fueris,
occurreret tibi monasterium Cruciferorum,

accede illuc, & euocato Priore, pete meditationes, quas sibi præparauit & legendis ac ruminandis his tempus impendes. Fecit illa, vt iussa erat, & impetratis pijs commentationibus, læta domum reuerfa est, quotidie se non indiligenter his scriptis occupans.

Sensim tamen subrepsit ei torpor quidam, & negligentia. Hinc ex aridâ dumtaxat consuetudine, & perfunctoriè commentabatur, iamque in dies minùs erga CRUCEM afficiebatur. Assiduitas enim eadem cogitandi non nihil fastidij excitarat. Vltimis proinde diebus ex toto intermittebat has exercitationes, & quæ hæctenus à Christo audierat, è memoriâ excidere non prorsus inuita patiebatur.

H 2

AR-